

REFERAT |KRS| Formannskapet (2007-2011) d. 27-04-2011

Mødedato Onsdag d. 27. april 2011 kl. 09:00

Mødested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Konsekvensutredning angående sak om tilskuddsatser og telletidspunkter for ikke kommunale barn	3
Høring: Forslag til ny bosettingsordning for flyktninger med mål om raskere bosetting.....	16
Bosetting av flyktninger i Kristiansand kommune i 2011.....	21
Sandriphelia ̇ behov for investeringsmidler ved behandling av første tertialrapport 2011.....	26
Høringsuttalelse fra Kristiansand kommune til strategisk handlingsplan for folkebibliotek i Vest-Ag	31
Vurdering av Kristiansand som Fairtrade-by.....	39
Prosjekt klimanøytral kommunal drift.....	43
Endringer i valgforskriften - høring.....	49
Politisk organisering.....	52

Punkt 38/11: Konsekvensutredning angående sak om tilskuddsatser og telletidspunkter for ikke kommunale barnehager i Kristiansand kommune

Bilag

Saksprotokoll

Dato: 05.04.2011
Saksnr.: 201101796-5
Arkivkode E: 223 A10
Saksbehandler: Kjetil Solvang

Saksgang

Oppvekststyret
Formannskapet

Møtedato

26.04.2011
27.04.2011

Konsekvensutredning angående sak om tilskuddsatser og telletidspunkter for ikke kommunale barnehager i Kristiansand kommune

Sammendrag:

Oppvekststyret vedtok 29.03.2011 i sak 11/11 – Tilskuddsatser og telletidspunkt for ikke-kommunale barnehager i Kristiansand kommune følgende:

- 1. Saken utsettes og sendes tilbake til administrasjonen for konsekvensutredning.*
- 2. Saken fremmes så snart som mulig i et ekstraordinært møte. Saken skal avgjøres endelig i formannskapet i etterkant av dette (Enst.).*

Kristiansand kommune har etter ny forskrift om likeverdig behandling ved tilskudd til ikke-kommunale barnehager beregnet driftstilskuddsatser etter kommunale barnehagers budsjett for 2011. Ny finansieringsmodell viderefører prosentandelen barnehagene hadde i 2010 etter kostnadsdekningsmodellen, mens finansieringsgrunnet er endret fra regnskap foregående år til budsjett for inneværende år.

Det opprinnelige forslaget medfører en nedgang i finansieringen på ca 3,85% kronemessig og 7,3% når en trekker inn kompensasjon for lønns- og prisstigning og maksimumspris på foreldrebetaling. Oppvekststyrets behandling av sak 11/11 avdekket at det ikke er ønskelig med en slik nedgang i satsene som først foreslått, fordi dette kan få svært uheldige konsekvenser for private barnehagers økonomi og kan skape problemer for etablering av nye planlagte private barnehager.

Rådmannen foreslår etter en totalvurdering at oppvekstsektoren frigjør 5,1 mill kr til å øke satsene og at det tilleggsbevilges 8,4 mill kr, slik at satsene kan økes med 5% ut over satsene som ble foreslått i sak 11/11 til oppvekststyret. Dette vil medføre en samlet merutgift for kommunen på 13,5 mill kr.

Differansen mellom minimumssatsene som ble foreslått i forrige sak og hva de private barnehagene ville fått om de skulle ha det samme som de kommunale er ca 27,5 mill kr inkludert økning for nye plasser 2011. Differansen i hva kommunen bruker på pensjonskostnad og hva de private barnehagene bruker er anslagsvis rundt 22 mill kr, dersom de private barnehagene skulle hatt tilsvarende pensjonssats. Det forutsettes da at de private i snitt har en pensjonssats på 5% og har i snitt 80% (forsiktig anslag) av kostnadene sine knyttet til lønnsutgifter.

Dersom satsene blir vedtatt økt med 13,5 mill kr blir differansen mellom hva de private barnehagene får i tilskudd og kommunalt nivå være 14 mill kr. (27,5 mill kr minus 13,5 mill kr). Dermed vil de private barnehagene faktisk ha i størrelsesorden 8 mill kr bedre driftsvilkår enn kommunale barnehager når en holder utenfor merutgiften til kommunens avtalefestede pensjonsordning. Mange nyere private barnehager har imidlertid høyere utgifter til rente og avskrivning enn de får dekket gjennom den nasjonale kapitaltilskuddsatsen som Kristiansand kommune legger til grunn. Kapitalutgifter kan samtidig bli finansiert gjennom driftstilskuddet for barnehager som mottar høy prosentandel, altså at de får tilskudd opp mot kommunalt kostnadsnivå.

Angående vedtatt handlingsprogram 2011-2014 og økonomiske utfordringer for kommunen:

Det er i 2011 vedtatt et netto korrigert driftsresultat på 13,8 mill kr, og totalt 47,3 mill kr i hele hp perioden. Dette resultatet er basert på et innsparingskrav på 24,3 mill kr i 2011 i forhold til 2010 og totalt 41,2 mill kr i 2014 i forhold til 2010. Det er en stor utfordring å få realisert allerede vedtatte innsparinger i HP 2011 – 2014. Flere av tjenestene sliter med å holde aktiviteten innenfor budsjettammene og sektorene totalt sett gikk med 24 mill kr i underskudd i 2010. Dette på tross av at flere sektorer fikk tilført betydelige midler i 1. og 2. tertialrapport (barnehage ble tilført om lag totalt 22 mill kr).

Uten streiken, merinntekter på skatt og ekstrabevilgning fra staten ville vi fått et korrigert negativt driftsresultat på om lag 35 mill kr i 2010. De fleste sektorene har nå også negative fond og samlet så skylder sektorene bykassen 46 mill kr. Sentralt disposisjonsfond er på kun 44,3 mill kr. Kommunen har minimalt med reserver.

Vedrørende 2011 har helse- og sosialsektoren allerede meldt om et prognostisert underskudd på ti mill kr. Det forventes også en overskridelse på vintervedlikeholdet med "grønn" høst/vinter på om lag 10 mill kr. På den annen side forventes det økt utbytte fra kommunale aksjeselskaper på over 10 mill kr.

Med den foreslåtte økningen i tilskudd til private barnehager vil kommunen sannsynligvis få et negativt driftsresultat i 2011. Rådmannen vil derfor i 1. tertialrapport 2011 vurdere å foreslå ytterligere innsparingskrav allerede inneværende år.

Forslag til vedtak:

1. Formannskapet øker det kommunale tilskuddet til private barnehager med 13,5 mill kr ut over opprinnelig forslag om minimumssatser etter ny forskrift om likeverdig behandling ved tildeling av offentlige tilskudd til ikke-kommunale barnehager. Av denne økningen i tilskudd dekkes i første omgang 5,1 mill kr internt i Oppvekstsektoren. Restfinansieringen på 8,4 mill kr håndteres i 1. tertialrapport 2011.

2. Kommunale satser for ordinære ikke-kommunale ordinære barnehager 2011 økes ut over minimumssatser og vedtas å bli 170.445 kr for små barn og 85.524 kr for store barn.

Det brukes nasjonale satser for familiebarnehager. Satsene er 144.700 kr for små barn og 118.300 kr for store barn.

Barnehagene mottar tilskudd mellom 89,25% og 100% av de kommunale satsene basert på hva barnehagen mottok i % av den offentlige finansieringen i 2010.

3. Det benyttes følgende telletidspunkt for 2011: 15.12.10, 01.02.11 og 01.04.11. Etter 01.04.11 benyttes endringsmeldinger der barnehagene er pliktig å melde i fra dersom de har to flere eller færre barn og dette utgjør mer enn 1,5 heltidsplasser. Endringsmeldingsordning benyttes, så sant staten åpner for dette. Nye barnehager og barnehager som utvider med en avdeling har rett på tilskudd fra og med den måneden barna starter i barnehagen.
4. Det beregnes egne satser for åpne barnehager ut fra Vågsbygd åpne barnehage, som er en kommunal åpen barnehage.

Tor Sommerseth
Rådmann

Arild Rekve
Oppvekstdirektør

Trykte vedlegg:

1. Mail av 08.04.11 fra leder av Private barnehager i Kristiansand (PBK) V/Thore Aas til oppvekststyrets medlemmer samt Oppvekstdirektøren med flere.

Utrykte vedlegg:

1. Sak til oppvekststyre 29.03.11: Tilskuddssatser og telletidspunkt for ikke-kommunale barnehager i Kristiansand kommune.

Bakgrunn for saken :

Sak om tilskuddsatser og telletidspunkter for ikke-kommunale barnehager i Kristiansand kommune ble behandlet i oppvekststyret 29.03.11. Saken ble utsatt og sendt tilbake til administrasjonen for konsekvensutredning.

Behandlingen av saken avdekket at det ikke er ønskelig med en slik nedgang i satsene tilsvarende minimumssatser, fordi dette kan få svært uheldige konsekvenser for private barnehagers økonomi og vil også kunne skape problemer for etablering av nye planlagte private barnehager.

Minimumssatser vil gi mindre samlet tilskudd til de fleste ordinære barnehagene i 2011 enn i 2010. En eventuell økning av satsene vil være naturlig at kun gjelder de ordinære barnehagene. Familiebarnehagene foreslås finansiert etter nasjonale satser og får dermed bedret sine økonomiske vilkår som følge av endringen av reglene i forskrift om likeverdig behandling

Kunnskapsdepartementet har gjort en omfattende og dramatisk omlegging i kommunenes beregningsmodell for tilskudd til private barnehager. Kostnadsdekningsregelen er utgått mens minimumsprosent regelen opprettholdes. Beregningsmetoden for hva som er kommunalt kostnadsnivå er endret, samtidig som øremerkede statstilskudd er overført til kommunenes rammetilskudd fra 2011.

Minimumsprosenten heves fra 86,25% i 2010 til 89,25% i 2011 i forhold til hva kommunen bruker på egne barnehager. Private barnehager skal minst ha samme prosentandel av den gjennomsnittlige finansieringen, som den prosentandelen barnehagen fikk av samlet offentlig tilskudd året før. I snitt får private barnehager i Kristiansand kommune 92% av vedtatte kommunale satser. Frem til 2015 gjelder overgangsregler ettersom ulike private barnehager får mellom 89,25% og 100% av kommunale barnehagers utgiftsnivå. Staten har signalisert at private barnehager fra og med 2015 skal motta like mye offentlig finansiering som de sammenlignbare kommunale barnehager i snitt mottar.

Årsakene til at de kommunale satsene for private ordinære barnehager blir relativt mye lavere i 2011 enn i 2010, skyldes to års innsparinger og redusert pensjonssatssats blir gjeldende. Stedfortrederordningen ble avvirket i 2010. Reduksjon i rammen til de kommunale barnehagene har i perioden vært 4,365 mill kr. I tillegg kom økte kostpenger, full effekt av sommerstengning og lavere budsjett/ kostnader til kursvirksomhet som gir et lavere grunnlag. Pensjonssatsen er redusert fra 17,5% til 12,05% fra 2009 til 2011. Pensjonssatsen alene utgjør 8,7 mill kr i lavere budsjett i 2011 enn om satsen på 17,5% hadde ligget til grunn. Reduksjonen i pensjonssatsen alene har ført til nesten 15 mill kr lavere finansiering til de private barnehagene fra 2010 til 2011.

Det har vært stor økning i kommunale tilskudd til private barnehager fra før forskrift om økonomisk likeverdig behandling ble innført i 2004. Kommunalt tilskudd i 2003 var på ca 4 mill kr, mens tilskuddet etter regler for økonomisk likeverdig behandling økte til ca 83 mill kr i 2010. Statstilskuddene har i perioden stått for største delen av tilskuddene og i 2010 utgjorde disse ca 222 mill kr.

Utregning av kommunalt tilskudd 2011 for den enkelte barnehage ved minimumssatser:

For å belyse saken bedre er det satt opp en tabell der en viser tilskuddene barnehagene har fått i 2009 og 2010, samt hvilken % av kommunal kostnad de enkelte barnehager har samt hvordan man beregner kommunalt tilskudd ut fra antall heltidsplasser.

Satser 2011 (mimimum):	
Små barn:	162 640
Store barn:	81 188

Kolonne:	1	2	3	4	5	6	7
Barnehage:	Tilskudd 2009	Tilskudd 2010	% vis offentlig finansiering 2010	% vis off. finansiering 2011	Heltidsp. små barn Årsmelding 15.12.10:	Heltidsp. store barn	Kommunalt tilskudd 2011 minimumssatser:
Alvejordet steiner	2 734 859	2 877 390	86,25 %	89,25 %	11,00	14,00	2 611 162
Andungen	7 116 397	7 579 669	86,25 %	89,25 %	24,29	55,58	7 553 187
Barnas rom, ord. bhg. Barn	4 279 350	4 196 773	87 %	89,25 %	2,00	23,93	2 024 287
Blekkulf	1 402 170	1 448 054	86,25 %	89,25 %	3,29	12,11	1 355 058
Blåmann steiner	1 438 081	1 350 631	100 %	100 %	1,00	19,00	1 705 212
Bråvannsåsen	6 466 590	6 011 303	86,42 %	89,25 %	16,58	43,51	5 559 437
Dvergnestangen	13 074 068	12 911 697	86,25 %	89,25 %	40,58	64,93	10 595 285
Eidet (Justivk)		2 635 746	100,00 %	100,00 %	30,51	1,00	5 043 334
Eplehagen	5 294 232	7 360 008	86,25 %	89,25 %	26,64	44,64	7 956 962
Eventyrskogen	2 290 508	2 331 083	86,40 %	89,25 %	1,64	27,93	2 261 872
Fidje	6 155 086	6 972 054	95 %	95 %	27,22	39,33	7 239 176
Fiskåtangen	1 543 128	1 644 677	86,25 %	89,25 %	4,82	11,64	1 543 091
Flekkerøya	7 891 753	8 345 852	86,25 %	89,25 %	26,69	53,73	7 767 510
Fus Lumber	4 306 181	11 655 606	97 %	97 %	51,40	30,00	10 471 476
Fus - Vågsbygd		4 419 397	100 %	100 %	36,40	17,29	7 323 837
Hokus Pokus	13 077 428	14 006 915	86,25 %	89,25 %	52,58	81,76	13 556 666
Høietun	1 512 835	1 559 518	90 %	90 %	0,82	14,87	1 206 567
Jægersberg	4 858 011	5 091 502	90 %	90 %	13,47	25,58	3 840 795
Kuholmen	5 550 971	5 188 928	86,25 %	89,25 %	18,58	30,58	4 912 838
Kvarten	1 401 038	1 411 343	100 %	100 %		18,00	1 461 384
Liantjønn	10 539 417	10 711 242	86,25 %	89,25 %	34,73	73,33	10 354 788
Lindtjønn	8 816 794	8 467 294	86,49 %	89,25 %	32,29	52,64	8 501 403
Lund barnehage	1 404 278	2 612 197	88 %	89,25 %	11,29	20,76	3 143 089
Læringsverkstedet avd. Grim	3 454 519	3 654 065	88 %	89,25 %	12,00	18,76	3 101 229
Læringsverkstedet avd. Lund	2 581 140	2 841 951	88 %	89,25 %	9,00	18,47	2 644 747
Læringsverkstedet, Gimlekollen	4 096 549	6 882 568	88 %	89,25 %	21,00	35,82	5 643 808
Maritippen	9 861 408	10 728 192	86,25 %	89,25 %	59,82	47,00	12 088 878
Maurtua	6 500 300	7 015 517	86,25 %	89,25 %	23,40	49,16	6 958 803
Mummidalen	2 979 373	2 822 847	86,25 %	89,25 %	13,58	18,93	3 342 894
Presteheia	11 396 678	11 304 896	86,25 %	89,25 %	35,58	81,16	11 045 535
Rakkerungan	1 417 963	2 392 256	100 %	100 %	17,93	9,58	3 693 916
Rakkerungan Gårdsbhg.	3 958 803	3 881 749	86,25 %	89,25 %	13,00	9,64	2 585 548
Ravneheia	6 035 720	6 383 866	86,25 %	89,25 %	18,11	48,64	6 153 247
Refshalen gård	1 303 897	1 317 085	86,25 %	89,25 %	5,29	9,47	1 454 075
Revehiet natur	1 595 640	1 738 312	100 %	100 %	1,00	19,64	1 757 172
Rødhetta	3 138 948	3 320 722	86,25 %	89,25 %	11,29	22,58	3 274 967
Skomagergada	4 589 050	4 098 406	100 %	100 %	14,11	24,11	4 252 293
Solkollen, Hellemyr	14 121 089	15 029 263	91 %	91 %	43,02	103,87	14 041 091
Solkollen, Søm	8 222 830	8 334 044	94 %	94 %	19,93	60,80	7 686 987
Stasjonshaven	3 062 688	2 993 491	100 %	100 %	9,82	17,29	3 000 865
Strai	4 603 729	4 879 183	91 %	91 %	14,22	36,11	4 772 440
Sørlandsparken	5 723 122	6 777 326	97 %	97 %	22,58	33,29	6 183 905
Ternevig	2 810 460	3 082 616	86,25 %	89,25 %	10,29	19,64	2 916 777
Timenes	1 952 857	1 997 959	100 %	100 %	7,11	11,11	2 058 369
Trollhaugen	3 980 385	3 900 397	100 %	100 %	9,00	35,64	4 107 300
Trollsuta avd. Boen		687 690	100 %	100 %	8,93	9,11	2 191 998
Tveit	4 628 899	4 921 543	86,25 %	89,25 %	15,11	34,11	4 664 931
Voie	2 484 412	2 557 486	86,25 %	89,25 %	9,93	16,82	2 660 183
Wergelandsveien	1 345 183	1 405 665	100 %	100 %	3,29	9,93	1 341 282
Nedlagte barnehager	5 866 894	4 526 569					
Nye barnehager, utvidelser og merinntak:			95 %	98 %	97,27	24,07	17 437 799
Sum:	232 865 711	260 264 543			993	1 601	269 049 458

- Det tas forbehold om eventuelle feil og tabellen kan ikke anses som et vedtak for enkeltbarnehager i forhold til antall oppholdstimer og % den enkelte barnehage skal ha av vedtatte satser. Antall oppholdstimer justeres også ut fra IST (Oppvekstsektorens datasystem for registrering av barn m.m.) pr. 01.02.11 og 01.04.11.

Forklaring til tabellen ovenfor:

Kolonne 1 og 2:

Dette er statstilskudd pluss kommunalt tilskudd. Beløpene er tatt ut fra kommunens økonomisystem og noen få investeringstilskudd eller tilskudd til faste plasser i midlertidige lokaler kan påvirke tilskuddene noe.

Kolonne 3:

Dette er den prosenten som den enkelte barnehage fikk i 2010 av sum offentlig finansiering. Prosenten skal videreføres 2011, eller heves opp til 89,25% om den var lavere i 2010 enn 89,25%.

Kolonne 4:

Barnehagen skal i følge forskrift om likeverdig behandling av offentlige tilskudd til ikke-kommunale barnehager ha samme prosentandel av denne gjennomsnittlige finansieringen, som den prosentandelen barnehagen fikk av samlet offentlig tilskudd til ordinær drift året før. Prosentsatsen hentes derfor fra kolonne 3, men de barnehagene som lå under 89,25% heves opp til dette.

Kolonne 5 og 6:

Barn født i 2008 eller senere regnes som små barn i hele 2011. Barn født 2007 og tidligere regnes som store barn i 2011. Heltidsplasser er regnet ut etter Kunnskapsdepartementets regnemetode der for eksempel alle barn med 25-32 timer teller som 29 timer og alle barn som går 33-40 timer teller som at de går 37 timer i barnehage. 41 timer eller mer teller som 45 timer. For å komme frem til antall heltidsplasser deles summen av timene på 45. Dvs. et barn som går 41 timer eller mer i barnehage pr uke teller som en heltidsplass.

Kolonne 7:

Dette er tilskuddet som er beregnet at barnehagene ville få om minimumssatsene ble vedtatt. Tilskuddet for små barn beregnes ved å gange satsen for små barn med antall heltidsplasser for små barn. Dette ganges så igjen med barnehagens % av kommunale satser. Det samme gjøres for store barn, og summen barnehagene får for små og store barn utgjør samlet tilskudd.

Kommunalt tilskudd til private ordinære barnehager 2011:

I oppvekststyrets sak 11/11 ble det redegjort for at finansieringen i snitt var beregnet til å gå ned ca 3,5%. I forbindelse med konsekvensutredningen er dette beregnet mer nøyaktig pr barnehage og gjennomsnittsnivået totalt sett blir da ca 3,85%. En tar da inn i regnestykket at barnehagene får søskenmoderasjon direkte dekket. I tillegg utgjør kompensasjon for at barnehagene ikke kan øke foreldrebetalingssatsene ca 0,65%. I tillegg kompenseres det for lønns og priskompensasjon lik den kommunen legger til grunn i 2011 med 2,8%. Til sammen utgjør dette 7,3%.

For å belyse hvordan nye foreslåtte satser vil påvirke tilskuddene for 2011, er det lagd et regneeksempel. I tillegg er det tatt med barnehagenes overskudd og underskudd som en ser varier en god del fra barnehage til barnehage og for den enkelte barnehage fra år til år.

Tilskudd etter nye foreslått satser (minimumssatser +5%):

Satser 2011 (mimimum/foreslått):	
Små barn:	162 640
Store barn:	81 188

Minimumssatser + 5%	
Små barn:	170 445
Store barn:	85 524

Kolonne:	1	2	3	4	5	6
Barnehage:	Resultat 2009	Resultat 2010	Tilskudd 2010	Kommunalt tilskudd 2011 ved minimumssatser:	Tilskudd 2011 inkl. 5% økning av satsene:	% vis endring i forhold til hva barnehagen hadde fått med 2010 satser i 2011 (lønns og prisjustert)
Alvejordet steiner	197 368	-122 271	2 877 390	2 611 162	2 741 966	-2 %
Andungen	246 888	298 044	7 579 669	7 553 187	7 937 478	0 %
Barnas rom, ord. bhg. Barn	149 515	-812 911	4 196 773	2 024 287	2 130 825	5 %
Blekkulf	66 772	557	1 448 054	1 355 058	1 424 840	2 %
Blåmann steiner	-36 475	-183 613	1 350 631	1 705 212	1 795 401	3 %
Bråvannsåsen	730 033	-442 932	6 011 303	5 559 437	5 843 311	0 %
Dvergnestangen	724 465	830 940	12 911 697	10 595 285	11 129 235	-2 %
Eidet (Justivk)			2 635 746	5 043 334	5 285 801	-11 %
Eplehagen	-156 438	-63 601	7 360 008	7 956 962	8 358 446	11 %
Eventyrskogen	-11 655	551	2 331 083	2 261 872	2 381 382	6 %
Fidje	4 720	723 967	6 972 054	7 239 176	7 603 013	-5 %
Fiskåtangen	-21 158	-3 237	1 644 677	1 543 091	1 621 712	0 %
Fiekerøya	475 130	521 711	8 345 852	7 767 510	8 161 361	-1 %
Fus Lumber	-1 232 814	1 839 552	11 655 606	10 471 476	10 986 795	-8 %
Fus - Vågsbygd		35 172	4 419 397	7 323 837	7 682 908	-9 %
Hokus Pokus	718 070	705 772	14 006 915	13 556 666	14 239 338	-2 %
Høietun	80 181	94 885	1 559 518	1 206 567	1 270 356	2 %
Jægersberg	-39 286	94 885	5 091 502	3 840 795	4 035 238	-4 %
Kuholmen	590 642	-536 844	5 188 928	4 912 838	5 160 606	-1 %
Kvarten	-21 966	-55 956	1 411 343	1 461 384	1 539 432	4 %
Liantjønn	522 414	252 375	10 711 242	10 354 788	10 880 494	0 %
Lindtjønn	706 938	300 500	8 467 294	8 501 403	8 930 045	-2 %
Lund barnehage	102 365	-296 043	2 612 197	3 143 089	3 302 074	-3 %
Læringsverkstedet avd. Grim	476 172	862 586	3 654 065	3 101 229	3 257 420	-4 %
Læringsverkstedet avd. Lund	115 704	346 361	2 841 951	2 644 747	2 778 918	-3 %
Læringsverkstedet, Gimlekollen	756 258	1 735 807	6 882 568	5 643 808	5 928 712	-3 %
Maritippen	330 295	335 141	10 728 192	12 088 878	12 687 466	-4 %
Maurtua	76 646	46 726	7 015 517	6 958 803	7 312 050	0 %
Mummidalen	440 124	-104 280	2 822 847	3 342 894	3 510 749	-2 %
Presteheia	1 479 736	880 525	11 304 896	11 045 535	11 607 463	0 %
Rakkerungan	-349 375	-394 827	2 392 256	3 693 916	3 875 399	-8 %
Rakkerungan Gårdsbhg.	566 279	-11 858	3 881 749	2 585 548	2 713 411	-4 %
Ravneheia	32 604	102 852	6 383 866	6 153 247	6 467 632	1 %
Refshalen gård	572 416		1 317 085	1 454 075	1 527 573	-1 %
Revehiet natur	117 314	83 199	1 738 312	1 757 172	1 850 136	3 %
Rødhetta	320 248	288 835	3 320 722	3 274 967	3 440 994	-1 %
Skomagergada	340 849	-536 393	4 098 406	4 252 293	4 466 963	-5 %
Solkollen, Hellemyr	548 703	367 592	15 029 263	14 041 091	14 756 489	-3 %
Solkollen, Søm	170 420	404 759	8 334 044	7 686 987	8 081 018	-2 %
Stasjonshaven	67 480	155 771	2 993 491	3 000 865	3 152 480	-5 %
Strai	-296 912	176 684	4 879 183	4 772 440	5 015 920	-3 %
Sørlandsparken	125 331	187 923	6 777 326	6 183 905	6 494 870	-5 %
Ternevig	-58 354	67 661	3 082 616	2 916 777	3 064 462	-1 %
Timenes	173 840	133 372	1 997 959	2 058 369	2 162 036	-5 %
Trollhaugen	-170 161	-256 055	3 900 397	4 107 300	4 332 080	-7 %
Trollsuta avd. Boen		242 505	687 690	2 191 998	2 301 197	-6 %
Tveit	123 444	33 304	4 921 543	4 664 931	4 902 188	0 %
Voie	107 969	169 954	2 557 486	2 660 183	2 794 447	-1 %
Wergelandsveien	-15 142	16 580	1 405 665	1 341 282	1 410 017	-2 %
Nedlagte barnehager			4 526 569		-	
Nye barnehager, utvidelser og merinntak:				17 437 799	18 285 110	
Sum:	9 847 597	8 516 227	260 264 543	269 049 458	282 619 257	
					13 569 800	

Budsjett private barnehager 2011:

Private ordinære barnehager ved minimumssatser:	269 049 458
Private familiebarnehager:	47 007 298
Åpne barnehager budsjettet:	3 831 800
Sum forventet utbetaling 2011	319 888 556

Budsjett 2011

325 000 000

Budsjettreserve ved minimumssatser:

5 111 444

Forklaring til tabellen:

Kolonne 1:

Resultat 2009 er hentet fra barnehagenes årsregnskap levert til kommunen.

Kolonne 2:

Resultat 2010 er hentet fra barnehagenes årsregnskap levert til kommunen. To barnehagers årsregnskap ble ikke levert innenfor tidsfristen og mangler pr dd.

Kolonne 3:

Samlede offentlige tilskudd 2010, altså statstilskudd pluss kommunalt tilskudd. Beløpene er tatt ut fra kommunens økonomisystem. Noen helt få barnehager kan ha fått investeringstilskudd eller lignende som blåser opp tilskuddet i forhold til et normalår.

Kolonne 4:

Dette er det tilskuddet som det pr. dags dato er beregnet at barnehagene ville få om minimumssatsene blir vedtatt.

Kolonne 5:

Satsene er økt med ca 5% og samme regnestykke som i kolonne 3 gjøres bare med de nye satsene.

Kolonne 6:

Dette sammenlignet hva de private ordinære barnehagene hadde fått med fjorårets prosentsats og fjorårets satser lønns og prisjustert sammenlignet med tilskuddet i kolonne 5, altså nye foreslåtte satser.

Kommentarer til tabellen:

Dersom satsene økes som foreslått med 5% vil dette øke tilskuddene til private barnehager med ca 13,5 mill kroner sammenlignet med minimumssatsene. De private barnehagene vil i snitt få redusert sine tilskudd sammenlignet med fjorårets finansiering med 2,3% (7,3% minus 5%)

Mange barnehager vil også ta inn flere barn i løpet av året og få en del av de 17 - 18 mill kr som er anslått å gå ut til nye plasser. De barnehagene som utvider vil også få økte driftskostnader i form av økte personalkostnader og evt. byggkostnader m.m.

Anslaget på hvor mye som kommer til å gå til kommunalt tilskudd for nye plasser er det punktet i budsjettet det er knyttet mest usikkerhet rundt. Dette er nå kvalitetssikret så godt som mulig ved at det er tatt kontakt med barnehageeiere/ styrere og høstens opptak til barnehageplasser pr dags dato. Estimater avhenger også av vedtak i forhold til telletidspunkt/ endringsmeldinger.

Kommunene har ingen påvirkning på det som har med statens justering i forhold til det reelle forholdet mellom satsene for små og store barn til 1,8 mot 2,0 tidligere år. Oversikten viser at noen barnehager kommer dårligere ut av selve omleggingen enn andre barnehager.

Differansen mellom kommunens pensjonskostnad og private barnehagers pensjonskostnad, er anslagsvis rundt 22 mill kr. Dermed er differansen når en holder pensjonsordningene utenfor ca 5,5 mill kr. Da forutsettes det at de private i snitt har en pensjonskostnad på 5% og i snitt har ca 80% (forsiktig anslag) av kostnadene sine knyttet til lønnsutgifter. Det kommer også et påslag for arbeidsgiveravgift på 14,1% av pensjonssatsen. Det er lagt til grunn at de private har en lønnsutgift på til sammen 280 mill kr.

Differansen mellom minimumssatsene som ble foreslått i forrige sak og hva de private barnehagene ville fått om de skulle ha det samme offentlige tilskuddet som de kommunale barnehagene er ca 27,5 mill kr.

Dersom satsene blir vedtatt økt med 13,5 mill kr blir differansen mellom hva de private barnehagene får i tilskudd og kommunalt nivå være 14 mill kr. (27,5 mill kr minus 13,5 mill kr). Dermed vil de private barnehagene faktisk ha i størrelsesorden 8 mill kr bedre driftsvilkår enn kommunale barnehager når en holder utenfor merutgiften til kommunens avtalefestede pensjonsordning. (22 mill kr minus 14 mill kr) Mange nyere private barnehager har imidlertid høyere utgifter til rente og avskrivning enn den nasjonale kapitaltilskuddsatsen som Kristiansand kommune legger til grunn. Kapitalutgifter er samtidig finansiert gjennom driftstilskuddet for barnehager som har en høy prosentandel i 2010.

Årsresultat – private ordinære barnehager:

Årsresultatene varierer relativt mye fra barnehage til barnehage og fra 2009 til 2010 for noen barnehager. Kostnadsnivået er også ganske varierende i den forstand at noen barnehager klarer å gå med relativt store overskudd, selv om de kun mottok minimumstilskudd. Andre private barnehager gikk i underskudd selv med 100% av kostnadsnivået til de kommunale barnehagene.

Oppvekstsektoren får hvert år inn årsregnskap for barnehagene etter statlig utarbeidet skjema. Årsregnskapene inneholder ikke barnehagenes balanse, slik at kommunen ikke har oversikt over barnehagenes egenkapital og bankinnskudd. De barnehagene som har størst overskudd er i hovedsak barnehager med lavest kostnader og som dermed har mottatt minimumstilskudd i 2009 og 2010. Kristiansand kommunen har i noen tilfeller de siste årene avkortet i de kommunale tilskuddene der det har vært både høyt utbytte og lave bemanningskostnader.

Samlet sett fikk de ordinære barnehagene et overskudd på 9,8 mill kr i 2009, noe som utgjør ca 4% av driftskostnadene. I 2010 var overskuddet 8,5 mill kr eksklusiv to barnehager som ikke har levert regnskapet i skrivende stund (leveringsfristen var 5. april).

Konsekvenser ved overtakelse av barnehager med kommunale lånegarantier

Kommunens garantiforpliktelse p.r. 31.12.2010

Garantiansvar	2010	Utgår i
Beløp i kr		
Presteheia barnehage	11 030 163	31.12.2023
Fidje barnehage	7 811 725	31.12.2023
Flekkerøy barnehage	11 758 140	31.12.2035
Liantjønn barnehage	9 955 162	31.12.2021
Bråvannsåsen barnehage	13 175 206	31.12.2035
Stft Rudolf/Alvejordet Steiner Barnehage	342 302	31.12.2020
Solkollen barnehage Søm AS	18 018 000	31.12.2036
Solkollen barnehage AS	8 804 078	31.12.2034
Ravneheia barnehage	8 057 279	31.12.2031
Andungen barnehage	1 294 638	31.12.2032
Maurtua barnehage	5 156 889	31.12.2031
Fiskåtangen barnehage	1 943 523	31.12.2033
Straitunet barnehage	4 694 918	31.12.2034
Eidet barnehagen	34 890 000	31.12.2042
Sum	136 932 023	

Oversikten viser foreløpig avlagt regnskap pr 31.12.2010.

I tillegg kommer følgende kommunale lånegarantier som er vedtatt av bystyret og senere godkjent av fylkesmannen høsten 2010:

- Fidje barnehage (utvidelse): 17.365.000 kr (ikke benyttet pr dd)
- Sørlandsparken barnehage (utvidelse): 6.995.000 kr (ikke benyttet pr dd)
- Liantjønn barnehage (utvidelse): 17.940.000 kr (ikke benyttet pr dd/ prosjektet utgår av reguleringsmessige grunner)
- Eplehagen barnehage (nytt bygg): 21.000.000 kr (byggelån 18 mill kr, konverteres til lån i Husbanken i 2011)

Kommunens lånegarantier er gitt i form av simpel kausjon som innebærer at kreditor (bank/lånegiver) først søker dekning ved gjeldspågang overfor hoveddebitor (barnehageeier). Lånegarantien gjelder inntil lånet er innfridd, begrenset til 30 år. Garantiansvaret reduseres årlig i takt med forutsatt nedbetaling.

Kommunen har i lånegarantiene stilt krav om at eier ikke kan ta ut overskudd fra driften, og at overskudd skal benyttes til nedbetaling av gjeld. Oppvekststyret er tidligere orientert om dette forholdet.

Private barnehageeiere har ulikt eierskap, fra andelsbarnehager (foreldreide), private enkeltmannsforetak, studentbarnehage, menighetsbarnehager til mer kommersielle aksjeselskap og landsdekkende barnehagekjeder. Private barnehager er normalt bygget rimeligere enn kommunale (egen utredning er under utarbeidelse av Kristiansand Eiendom). Private barnehagebygg betales ned med kommunale tilskudd og foreldrebetaling. Barnehager som er bygget de siste 10-15 årene har i markedet fått en doblett eller tredoblet verdi. Med dagens regler kan det ikke utelukkes salg av barnehager som medfører uttak av større verdier. I forbindelse med forslag om nytt finansieringssystem for ikke-kommunale barnehager i en rammefinansiert sektor valgte Kunnskapsdepartementet, etter høringsrunden våren 2010 og sterke innvendinger fra private barnehageiere, å utsette et forslag om strengere regulering av uttak av verdier fra 2011 til 2012.

Kristiansand kommune har etter bystyrets vedtak i 2004 benyttet kommunale lånegarantier som et aktivt virkemiddel for å stimulere etablering av nye barnehager. Det er ikke kommunens intensjon at disse garantiene skal utløses. Dersom det likevel skulle bli nødvendig å overta private barnehager med lånegaranti så er dette normalt gode og vedlikeholdte bygg, som sannsynligvis ikke har en lavere verdi enn gjenstående lånegaranti.

Økning av satsene utover minimumssatsene:

Kommunale satser foreslås økt ut over minimum og da må dette gjøres etter regnemethoden til staten, som er presentert i sak til Oppvekststyret 29.03.2011. Foreldrebetalingen som er lik for små og store barn påvirker satsene slik at de kan ikke bare økes likt prosentmessig. Satsene er derfor beregnet på nytt ved å legge inn en viss økning i grunnlaget (budsjettet til de kommunale barnehagene). Dette kun for at vedtatte satser skal beregnes riktig etter vedtatte beregningsmodell og er altså ikke en reell budsjettøkning for de kommunale barnehagene.

Det anbefales ikke at en økt bevilgning går til for eksempel å øke minimumsprosenten de ordinære private barnehagene får av de kommunale satsene. For eksempel at en økte minimumsprosenten til 95% av kommunale satser. Dette ettersom det kun hjelper de barnehagene som ligger under 95%.

Nedenfor presenteres en oversikt hva det koster å øke satsene ut over minimumssatsene m.m.

Ulike alternative satser:

Ca % Økning:	Sats 0-2 år:	Sats 3-5 år:	Sum tillagt i grunnlaget:	Økning i utg. for kommunen:
Minimumssatser	162 640	81 188	-	-
1 %	164 299	82 110	1,7 mill	2,9 mill
2 %	165 762	82 922	3,2 mill	5,4 mill
3 %	167 323	83 790	4,8 mill	8,1 mill
4 %	168 884	84 657	6,4 mill	10,8 mill
5 %	170 445	85 524	8 mill	13,5 mill
5,5 %	171 323	86 012	8,9 mill	15 mill
6 %	172 006	86 391	9,6 mill	16,2 mill
7 %	173 567	87 258	11,2 mill	18,9 mill
7,5 %	174 347	87 692	12 mill	20,3 mill
8 %	175 128	88 125	12,8 mill	21,6 mill
9 %	176 493	88 884	14,2 mill	24 mill
10 %	178 054	89 751	15,8 mill	26,7 mill
11 %	179 615	90 618	17,4 mill	29,4 mill
Nasjonal sats	180 200	91 800		31,7 mill inkl. økn. i satsene også for nye plasser

Tabellen ovenfor viser kostnaden ved å øke satsene ut over minimumstilskuddene, samt hva satsene i så fall vil bli. Å bruke nasjonale satser vil koste ca 31,7 mill kr. Det anslaget er endret noe opp fra det som ble presentert i saken som ble lagt frem i oppvekststyret 29.03.11. Der var merkostnaden beregnet til i overkant av 28,5 mill. kr. Endringen skyldes økning i tilskuddene for nye plasser.

Dersom satsen til de private økes ut over minimumssatsene vil ett eventuelt underskudd i de kommunale barnehagene mest sannsynlig ikke medføre ekstra utbetaling til de private. Et ekstra påslag på for eksempel 2% i satsene vil medføre at et underskudd opp til 3,2 mill kr i de kommunale barnehagene ikke medfører ekstra utbetaling til de private barnehagene. Det samme gjelder om beregningen av minimumssatsene mot formodning skulle inneholde feil.

Telletidspunkter:

Det foreslås å benytte følgende telletidspunkt for 2011: 15.12.10, 01.02.11 og 01.04.11.

Hovedårsaken til at kommunen i 2010 har ønsket telletidspunkt ut over det ene lovpålagte telletidspunktet som er 15.12, er at de private barnehagene har ytret sterkt behov for å kunne ta opp nye barn løpende på våren for å få ett smidigere opptak. Mai eller juni ble vurdert som dårlige telletidspunkt og dermed er telletidspunktene satt til 1. februar og 1. april. Dette ble gjort i samråd med PBK (Private barnehager Kristiansand)

Etter 01.04.11 benyttes endringsmeldinger som skissert, så sant staten åpner for dette i samsvar med tidligere års praksis. Det foreslås en mer presis definisjon på hva som utløser endringsmelding enn staten har praktisert. Det foreslås at det må være 2 ekstra barn og minimum 1,5 heltidsplasser i endring før det utløser mulighet/plikt til å levere endringsmelding. Dette alternativet fordrer at Kunnskapsdepartementet åpner opp for at dette er en ordning som er i tråd med gjeldende forskrift om økonomisk likeverdig behandling.

Det presiseres at en ikke ønsker en endringsmeldingsordning dersom staten kun åpner opp for at kommunen kan gi tilskudd dersom barnehagene øker antall barn etter 1. april og ikke kan trekke i tilskudd dersom de reduserer i antall barn. Nye barnehager og utvidelser som er innarbeidet i barnehagebehovsplanen har rett på tilskudd for nye barn fra og med den måneden barnene starter i barnehagen.

Vedlegg 1.

Mail fra Thore Aas.

Hei

Takk for tilbakemelding.

Referansegruppa i Pbk ønsker å melde følgende tilbake.

- Vi forholder oss til tilskudd basert på nasjonale satser, det er det vi er blitt forespeilt fra etaten de siste 5-6 månedene.

- Tilskuddsatser og telletidspunkt henger nøye sammen.
Skal en sammenligne satser mellom ulike kommuner, er det misvisende hvis en ikke opplyser hvilke telletidspunkter disse kommunene har.
Kr.sand kommune foreslår telling som gir minst effekt for barnehagene.
(Andre kommuner har lagt seg på telling 1. gang pr. måned, noe som gir høyere tilskudd, selv om tilskuddsatserne er tilnærmet like).

- Dersom vi ikke får tilskudd opp mot det kommunen har informert om tidligere, er Referansegruppas anbefaling til medlemmer i PBK følgende:
  1. Øke foreldrebetalingen
(Underskudd som følge av at vi opprettholder driftsnivå på 2010 nivå, med kompensasjon for lønns- og prisvekst, må dekkes ved økt foreldrebetaling)
  2. Redusert åpningstid (Effekten er ikke så stor, det er kun utgifter til vikar som kan reduseres noe)
  3. Feriestenging ("4-ukers fellesferie")

- Referansegruppa stiller seg undrene til at Økonomigruppa i PBK ikke er koblet inn når dere skal utrede konsekvenser for private barnehager.

Kopi til: Representanter oppvekststyre
Gruppeledere

Mvh. Thore
-leder private barnehager Kr.sand-

Punkt 39/11: Høring: Forslag til ny bosettingsordning for flyktninger med mål om raskere bosetting

Bilag

Saksprotokoll

Forslag til ny bosettningsordning for flyktninger

Hoveddokument

Dato: 4. april 2011
Saksnr.: 201000297-4
Arkivkode E: F0 &73
Saksbehandler: Petter Stranger

Saksgang

Formannskapet
Helse- og sosialstyret

Møtedato

27.04.2011
12.04.2011

HØRING: FORSLAG TIL NY BOSETTINGSORDNING FOR FLYKTNINGER MED MÅL OM RASKERE BOSETTING.

Sammendrag:

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet har i høringsbrev datert 31.01.2011 sendt ut et **Forslag til bosettingsordning for flyktninger med mål om raskere bosetting**. Forslaget innebærer en videreføring av dagens modell med behandling av behovet for bosetting av flyktninger i et nasjonalt utvalg satt sammen av representanter for staten og KS, Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon. Dersom det ikke oppnås enighet med de enkelte kommuner om fordelingen av bosettingen lokalt i kommunene, gis staten ved fylkesmannen rett til å tilvise flyktninger til kommunen. Dette innebærer en plikt for kommunen til å motta tilviste flyktninger, og fratrar kommunen muligheten til selv å styre tempo og omfang på bosetting av flyktninger gjennom utøvelse av lokaldemokratiet i kommunestyret.

KS har i sin uttalelse tatt avstand fra forslaget og kalt modellen en innføring av statlig rett til bruk av tvang i bosettingsarbeidet. De hevder en slik modell vil kunne øke konfliktnivået lokalt, og dermed svekke integreringsarbeidet. Kristiansand kommune slutter seg til KS vurdering og går mot forslaget til ny bosettingsordning.

Forslag til vedtak:

1. Kristiansand kommune slutter seg til KS sin høringsuttalelse, og går mot forslaget til ny bosettingsmodell.
2. Kristiansand kommune ønsker å bidra til godt bosettingsarbeid også kommende år, og basere det på lokalt utviklede tiltak og løsninger, til beste for integreringen av den enkelte flyktning og kommunen som helhet

Tor Sommerseth
Rådmann

Lars Dahlen
Helse- og sosialdirektør

Trykte vedlegg:

Høringsbrev: Forslag til bosettingsordning for flyktninger med mål om raskere bosetting, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, datert 31.01.2011. Høring- forslag om ny bosettingsmodell, KS, datert 02.03.2011

Vedr. forslag til ny bosettingsmodell for flyktninger – KS oppfordrer til å gi hørings svar, KS, brev datert 14.03.2011

Bakgrunn for saken

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet har i høringsbrev datert 31.01.2011 sendt ut et **Forslag til bosettingsordning for flyktninger med mål om raskere bosetting** <http://www.regjeringen.no/upload/BLD/H%c3%b8ringer/2011/bosettingsordning/horingsbrev.pdf>

I høringsbrevet gjøres det en gjennomgang av ordningen med bosetting av flyktninger og de erfaringene som er høstet siden den trådte i kraft i 2002. Videre gjøres det rede for ordningene i Danmark og Sverige, og resultatene av bosettingen nasjonalt de senere år og flyttemønster etter bosetting.

Det legges fram et forslag til endringer i dagens ordning, og økonomiske og administrative konsekvenser av ordningen.

Frist for høringen er satt til 29. april 2011.

Dagens ordning ved bosetting av flyktninger er at den nasjonale utfordringen knyttet til bosetting av flyktninger tas opp og behandles i Nasjonalt utvalg for bosetting av flyktninger, ledet av IMDi, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet og sammensatt av representanter for stats- og kommunesektoren. Dette samarbeidet er nedfelt i en samarbeidsavtale mellom KS og Staten om "bosetting av flyktninger i kommunene, og om etablering og nedlegging av mottak", og har fungert siden 2002.

På bakgrunn av drøftinger i Nasjonalt utvalg jobber IMDis regionale enheter i samarbeid med KS lokalt ut forslag til bosettingstall for de respektive kommunene i regionen, og IMDi sender ut anmodningsbrev der de enkelte kommuner forespørres om bosetting av ett visst antall flyktninger.

Det er så opp til kommunestyret i hver enkelt kommune å fatte vedtak om bosetting av flyktninger i kommunen. På bakgrunn av vedtak fattet i de enkelte kommuner arbeider IMDi med å finne riktig kommuneplass til riktig flyktning.

Den nasjonale målsettingen om at bosetting i kommunen skal finne sted innen 6 måneder etter at flyktningen mottok vedtak om opphold, 3 måneder for enslige mindreårige, har bare delvis blitt overholdt de senere år, grunnet større bosetting i 2009 – 2010 enn i foregående år.

I 2010 ventet flyktninger i gjennomsnitt 5,7 måneder på bosetting, funksjonshemmede flyktninger og enslige ventet lengst. Også enslige mindreårige ventet i snitt 5,7 måneder i 2010, og for denne målgruppen er det lenge å vente, og langt over målsettingen om bosetting innen 3 måneder.

Dette har som konsekvens at flyktningene bruker tiden på å vente passivt i mottak, kommer seinere i gang med kvalifisering for arbeid og utdanning, i tillegg til at staten har utgifter til å drifte plasser i asylmottak for personer som har opphold i landet og kunne vært bosatt i en kommune.

Som en konsekvens av dette foreslås det en ny ordning, der det fortsatt skal være en fordeling av flyktninger i landet ved Nasjonalt utvalg. Videre foreslås det at KS i fylket skal foreslå fordeling av flyktningene på kommunene. Dersom kommunene ikke blir enige, også etter drøftinger i møte initiert av fylkesmannen, skal fylkesmannen kunne tilvise flyktninger til en kommune.

Tilvisningen innebærer at kommunen har plikt på seg til å innen 3 måneder, med mindre tungtveiende grunner taler mot det, ta imot det antall flyktninger fylkesmannen tilviser. Oversitter kommunen fristen som er satt til 3 måneder fra tilvisning, kan dette sanksjoneres ved at staten avkorter integreringstilskuddet tilsvarende statens utgifter til flyktningens opphold i mottak eller omsorgssenter.

KS har i en uttalelse til forslag til ny bosettingsordning datert 02.03.2011 gått mot forslaget om å, som de benevner det; åpne for bruk av statlig tvang i bosettingsarbeidet.

<http://www.ks.no/PageFiles/16628/SvarOmBosettingKS.doc>

KS har følgende overordnede synspunkter på forslaget i høringsnotatet; flyktninger bør bosettes innen 6 måneder, 3 måneder for enslige mindreårige.

KS fremmer følgende forslag:

Bosettingsprosessen må effektiviseres.

Gjennomsnittlig ventetid internt i statlige organer er 3,4 måneder, av de 5,7 måneder som var gjennomsnittlig ventetid før bosetting i kommune i 2010. I gjennomsnitt ventet flyktningen på bosetting i kommune, etter at kommune var utpekt, i 2,4 måneder. Det er allerede med dagens ordning mindre enn forslaget om bosetting innen 3 måneder fra tilvisning.

Videre foreslår KS blant annet at det må gis sterkere økonomiske incentiver til kommunene for å sikre jevn bosetting gjennom året, at kommunens økonomi ved bosetting av ressurskrevende brukere sikres, at Husbankens boligtilskudd økes, og at kommunenes reelle utgifter til bosetting av flyktninger kompenseres.

Disse tallene og forslagene er også delvis sammenfallende med funnene i en forsknings- og utredningsrapport bestilt av IMDi i 2009 der **devoteam davinci** analyserte hindringer og utfordringer i bosetting av flyktninger i norske kommuner. I rapporten fremmes mange alternative tiltak for raskere bosetting av flyktninger og forslag til virkemidler som uten tvang kan bidra til bedre måloppnåelse.

<http://www.imdi.no/Documents/Rapporter/Microsoft20Word20-20Rapport-bosetting.pdf>

Vurdering

Kristiansand kommune har gjennom mange år påtatt seg en forpliktelse som er naturlig for en av landets største kommuner og bosatt flyktninger i det antall IMDi har anmodet om. En har ikke stilt betingelser eller reservert seg i forhold til bosettingen, det være seg i forhold til nasjonalitet, ønske om familier framfor enslige, funksjonshemmede eller enslige mindreårige. Kommunens kapasitet på boliger har vært den fremste begrensende faktor i forhold til tempo i bosettingsarbeidet.

Når det gjelder bosetting av enslige mindreårige og problemer med lang ventetid må en påpeke at det å bosette enslige barn og unge i henhold til lov om barneverntjenester forutsetter at det er etablert bo- og omsorgsløsninger med døgnbemanning for å kunne gi et faglig forsvarlig tilbud. Det å opprette slike tiltak tar tid. I 2009 og 2010 har Kristiansand kommune opprettet 7 døgnbemannede bo- og omsorgsløsninger, dermed kan framtidig bosetting av enslige barn og unge skje raskere i 2011 og 2012.

En av de viktige argumentene for innføring av ny ordning er at særlig ventetiden for bosetting av enslige barn og unge har økt senere år, tilsvarende har antallet lengeventende økt. I den forbindelse er det viktig å påpeke at det i 2007 ble bosatt 148 enslige mindreårige i hele landet, og 12 var lengeventende, over 3 måneder. I 2010 ble det bosatt 669 enslige mindreårige, og 191 var lengeventende. Det betyr at kommunene har økt kapasiteten på bosetting av enslige mindreårige med 450% i løpet av tre år. Det er tvilsomt om en slik kapasitetsøkning kan skje mye raskere uten at det går på bekostning av kvalitet og faglighet.

Videre er en av de viktigste begrensende faktorene i bosettingsarbeidet ikke tilgang til kompetanse, personale eller organisasjon, men mangel på egnede boliger. Dersom staten øker tilskuddet til kjøp eller bygging av flyktningboliger, uten at det går på bekostning av andre sårbare grupper, vil Kristiansand kommune ha bedre mulighet til å anskaffe flere kommunale utleieboliger og derved kunne bosette flyktninger raskere.

Kristiansand kommune ser derved ikke nødvendigheten av å innføre tvang i bosettingsarbeidet, og kan ikke se at det vil bidra til å nå et felles mål; raskere bosetting av flyktninger.

En slik bruk av tilvisning fra Fylkesmannen vil også tilsidesette lokaldemokratiet, og overprøve kommunestyrets rett til å foreta lokale vurderinger av kommunens utfordringer.

Den virkelige innvendingen mot forslaget er at det i siste instans, dersom statens interne håndtering av bosettingsarbeidet ikke forbedres, slett ikke vil bety noen raskere bosetting av flyktninger, og det er vel det som er hele begrunnelsen for endringen.

Punkt 40/11: Bosetting av flyktninger i Kristiansand kommune i 2011

Bilag

Saksprotokoll

Hoveddokument

Dato: 4. april 2011
Saksnr.: 201004858-4
Arkivkode E: F0
Saksbehandler: Petter Stranger

Saksgang
Formannskapet
Helse- og sosialstyret

Møtedato
27.04.2011
12.04.2011

Bosetting av flyktninger i Kristiansand kommune i 2011

Sammendrag

I 2011 er det, sammenlignet med forrige år, behov for å bosette et lavere antall flyktninger. Behovet for økt bosetting av enslige mindreårige er imidlertid fortsatt tilstede. Kristiansand kommune er forespurt om bosetting av til sammen 140 flyktninger, hvorav 20 av disse skal være enslige mindreårige. Familiegjenforeninger kommer som alltid i tillegg til dette tallet, da det ikke kan planlegges hvor mange dette dreier seg om fra år til annet.

Kapasiteten på mottak og bosetting av flyktninger er basert på bosetting av minst 120 personer pr år, og i løpet av 2010 har også tiltakene; bo – og omsorgsløsninger for enslige mindreårige blitt bygd opp. Det er derfor mulig å håndtere en bosetting av det antallet IMDi anmoder om. Det er behov for å opprettholde to stillinger ved barnevernet med saksbehandlingsressurser, både for å håndtere bosatte fra tidligere år og de planlagte ankomstene. Barnevernvedtaket er en premis for tildeling av tjenester til de enslige mindreårige, og en forutsetning for at tiltakene utløser statlig barnevernrefusjon fra Bufetat. Kongsgård skolesenter har fortsatt, på bakgrunn av bosettingen i 2009 og 2010 av enslige mindreårige, behov for midler knyttet til målgruppens større behov for grunnskoleopplæring. Ekstra bevilgning fra 2010 opprettholdes i 2011. En har i 2010 midlertidig styrket kapasiteten på programrådgivere med ett årsverk, dette opprettholdes i 2011.

Tilgang på boliger er som tidligere år en utfordring, og det må også i 2011 satses fortrinnsvis på tilgjengelige boliger i det private markedet. Basert på erfaringer fra tidligere år vurderer en at en kan håndtere en bosetting på det nivået som er forutsatt.

Forslag til vedtak.

1. Kristiansand kommune mottar for bosetting 120 flyktninger i 2011
Familiegjenforeninger kommer i tillegg til dette tallet.
2. Det bosettes i tillegg 20 enslige barn og unge under 18 år i 2011.
3. For å følge opp den økte bosettingen av enslige barn og unge opprettholdes en økt ressurs til Barneverntjenesten, tilsvarende 2 stillinger. Kongsgård skolesenter

fikk i 2010 ekstra finansiering til opplæring i norsk og grunnskolefag på grunn av de enslige barn og unges manglende skolebakgrunn, denne innsatsen videreføres i 2011. Introduksjonsprogrammet er tilsvarende styrket for å håndtere en høyere andel enslige med rett til deltakelse i programmet.

Tor Sommerseth
Rådmann

Lars Dahlen
Helse- og sosialdirektør

Trykte vedlegg

Brev fra IMDi; Anmodning om bosetting av flyktninger i 2011.

Bakgrun for saken:

Det vises til brev med anmodning om bosetting av flyktninger i 2011 fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, IMDi.

Antallet

I anmodningen vises det til at kommunene har gjort en formidabel innsats ved å ta imot et rekordhøyt antall flyktninger i fjor, 2010. Dette har vært spesielt krevende siden andelen enslige, både voksne og mindreårige, har økt kraftig. Utfordringen kommunen har ved bosetting av flere enslige er at det samlede behovet for boliger øker, behovet for boliger til enslige øker og bosetting av enslige mindreårige forutsetter et mye større kommunalt omsorgsapparat enn bosetting av voksne. IMDi's mål for rask og god bosetting er satt til 6 mndr. etter innvilget opphold i landet, 3 mndr. for enslige mindreårige.

Kapasiteten i det kommunale apparatet er tilpasset en bosetting av mellom 120 – 150 personer hvert år, men selv om det anmodes om bosetting av 120 personer inneværende år vil det på grunn av den høye andelen enslige utgjøre en minst like stor belastning for tjenestene da antallet husstander og deltakere i introduksjonsprogram snarere øker enn reduseres. Arbeidet med introduksjonsprogrammet ble av den grunn styrket med ett årsverk i 2010, dette videreføres i 2011.

Kommunens apparat spesielt rettet mot flyktninger omfatter tjenester fra voksenopplæring, grunnskole, barnehage, helsetjeneste inkludert Gyldengården helsesenter, tidligere Flyktninghelsetjenesten, samt tjenester ved Flyktningetjenesten.

Fra 8. mars 2011 er det NAV Kristiansand i Gyldengården som tildeler tjenester som økonomisk sosialhjelp og introduksjonsprogram til nyankomne flyktninger, og eventuelt kvalifiseringsprogram vil også administreres herfra. Det vil være en viktig oppgave i 2010 å sørge for at omorganiseringen av introduksjonsprogram og sosiale tjenester inn i NAV går smertefritt og at brukerne som et resultat får bedre tjenester og lettere tilgang til de virkemidlene som er knyttet til arbeidsmarkedstiltak.

Enslige barn og unge

Kristiansand kommune la i 2009 opp til en markert styrking av tiltakene for enslige mindreårige flyktninger, og det ble også bosatt flere enn i noen foregående år. I 2010 har Flyktningetjenesten etablert 6 døgnbemannede bo – og omsorgsløsninger med 5 plasser i hvert hus (ett av husene har 7 plasser). I 2011 etableres det ytterligere 1 døgnbemannet bo – og omsorgsløsning der det i alt blir 10 plasser. Året som er gått er brukt til å etablere boligene, rekruttere og bemanne samt bygge opp kompetanse og legge rutiner for arbeidet.

Kongsgård skolesenter erfarte kort tid etter bosetting av de mange enslige mindreårige i 2009/10 at disse hadde lite skolebakgrunn fra hjemlandet og i Norge, og skolesenteret har derfor måttet styrke innsatsen overfor denne målgruppen med flere tilbud om grunnskoleopplæring. Skolesenteret har måttet styrkes økonomisk for å håndtere den økte pågangen på grunnskoleopplæringen.

Det nære samarbeidet mellom Barneverntjenesten og Flyktningetjenesten rundt bosettingen av de enslige mindreårige har blitt ytterligere forsterket i løpet av 2010. Vedtak om tildeling av tjenester til den enkelte enslige mindreårige fattes av barneverntjenesten, og tjenesten ytes så i de enkelte bo – og omsorgsløsningene. Den enslige mindreårige kan omfattes av barnevernstiltak til fylte 20 år.

Finansieringen av tiltaket dekkes dels ved kommunens egenandel, og dels ved å søke statsrefusjon for barneverntjenester gjennom Bufetat, som tidligere år.

Kvalitetshevingen i tiltakene for enslige mindreårige har kostet mer enn den noe enklere, tidligere løsningen med bokollektiv, men disse tiltakene finansieres gjennom særskilt tilskudd for enslige mindreårige og det ordinære integreringstilskuddet.

Barneverntjenesten er styrket midlertidig med to stillinger for å håndtere den økte pågangen fra enslige mindreårige slik at dette ikke belaster barnevernets øvrige oppgaver.

Kostnader

Kommunens utgifter til bosetting av flyktninger, enslige mindreårige og andre, kompenseres fra statens side gjennom integreringstilskuddet. Inneværende år er integreringstilskuddet økt til kr 581 500 over 5 år for voksne og enslige mindreårige, kr 561 500 over 5 år for barn under 18 år, kr 631 500 over 5 år for enslige voksne.

<http://www.imdi.no/Documents/Rundskriv/2011/10-01693-1%20Integreringstilskudd%202011.pdf>

I tillegg er det en egen finansiering av språkopplæringen, som delvis kompenserer voksenopplæringens utgifter knyttet til norskopplæring for nyankomne innvandrere.

[http://www.imdi.no/Documents/Rundskriv/2011/Rundskriv%209%2011_Tilskudd%20til%20norsk%20og%20samfunnskunnskap%20\(2011\).pdf](http://www.imdi.no/Documents/Rundskriv/2011/Rundskriv%209%2011_Tilskudd%20til%20norsk%20og%20samfunnskunnskap%20(2011).pdf)

Utgifter per person i målgruppen til sosialhjelpsutbetalinger, introduksjonsstønad, integreringstiltak og til administrasjon av disse. 2009. Indeks 100 er lik gjennomsnittet for kommunene i utvalget.

<i>Kommune</i>	<i>Sosialhjelp</i>	<i>Administrasjon</i>	<i>Introduksjonsstønad</i>	<i>Totalt</i>
0301 Oslo	89	117	77	105
0602 Drammen	99	92	92	93
1001 Kristiansand	*130	55	90	72
1102 Sandnes	77	110	86	100
1201 Bergen	76	100	130	104
1601 Trondheim	82	132	105	119
Utvalgskommunene	100	100	100	100
Alle kommuner	103	-	106	

Kilde: Administrasjonsundersøkelsen, sosialhjelpsundersøkelsen og introduksjonsstønadsundersøkelsen *(Det må kommenteres at indeks 130 for økonomisk sosialhjelp tilsynelatende ligger over nivå i andre kommuner. Imidlertid utgjør dette, dersom en ser på reelle tall i kroner, om lag det samme beløpet som kommunen ligger under indeks, 90, i forhold til utbetalt introduksjonsstønad.)

Tabellen viser tall fra Beregningsutvalgets kartlegging av utgifter i 2009, for de ASSS kommunene som er omfattet av denne.

Rapporten fra Beregningsutvalget for beregning av "Kommunenes utgifter til bosetting og integrering av flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag i 2009" viser at Kristiansand kommune har lave kostnader sammenlignet med andre kommuner, som tidligere år.

Dette nivået har vært stabilt lavt ved kartleggingen de foregående 7 årene, og det er ikke grunn til å tro at det vil være vesentlige endringer i utgiftsnivået når resultatene fra årets kartlegging foreligger i juni måned.

Punkt 41/11: Sandriphæia ; behov for investeringsmidler ved behandling av første tertialrapport 2011

Bilag

Saksprotokoll

Dato: 23.03.2011
Saksnr.: 200910306-6
Arkivkode E: D11
Saksbehandler: Terje Abrahamsen

Saksgang
Kulturstyret
Formannskapet

Møtedato
06.04.2011
27.04.2011

Sandripheia – behov for investeringsmidler ved behandling av første tertialrapport 2011

Sammendrag:

I bystyrets møte den 16.12.10, ble det i forbindelse med behandlingen av handlingsprogrammet for 2011-2014, gjort følgende vedtak:

Administrasjonen fremmer en sak angående utbygging av trinn to på Sandripheia fritidspark med tanke på å vurdere investeringsmidler ved behandling av første tertialrapport.

Sandripheia fritidspark er et interkommunalt anlegg eid av kommunene Vennesla, Søgne, Songdalen og Kristiansand. Fritidsparken har et eget styre med representanter oppnevnt av eierkommunene. Dag Vige fra Venstre i Kristiansand er styreleder inneværende valgperiode. Administrasjonstjenester kjøpes av Midt-Agder friluftsråd, mens vaktmestertjenester kjøpes av Vennesla kommune.

Anlegget har siden 2003 fått en kraftig opprusting. Velferdsbygg ("Sandripstua"), rulleski-/rullestolløype og skileikområde ble realisert i 1. byggetrinn.

2. byggetrinn har i hovedsak bestått av å gjenoppbygge den nedbrente 60-meters hoppbakken. Videre å starte opparbeiding av "skolealpinanlegg" ved siden av hoppbakken, samt en del mindre, nødvendige utbedringer og investeringer. Disse arbeidene er i hovedsak gjennomført i 2010, men ennå gjenstår en del arbeid for å ferdigstille alpinbakken. Investeringene og oppgraderingene har ført til en kraftig revitalisering og økt bruk av området.

Byggetrinn 1 og 2 på Sandrip har i flere år vært blant prioriterte tiltak i forbindelse med årlig rullering av behov for idrettsanlegg i kommunedelplan idrett og friluftsliv i Kristiansand.

Styret i Sandripheia fritidspark ber nå om midler fra sine medlemskommuner til "andre prioriterte tiltak" på Sandrip. Dette behovet fremkom ikke før Kristiansand bystyres budsjettbehandling i 2010.

Disse andre prioriterte tiltak er:

1. Skileik/skibakke, (arrondering av terreng, 10 mål)	0,7 mill
2. Rulleskiskyting, skiskyting for rullestolbrukere, skiskyting	0,2 mill
3. Lavvoer, gapahuk, bålplasser, natursti	0,5 mill
4. Ny løypetrase til hovedturnettet på Drivenesheia (fra Sandrip til Skarpenland)	1,0 mill
Sum	<u>2,4 mill</u>

Av tiltak listet ovenfor er det kun tiltak 1 som har vært omfattet av prioritering i vår kommune (som del av 2. byggetrinn). De øvrige tiltakene er omtalt i den nye kommunedelplan for idrett og friluftsliv 2011-2014, som ble vedtatt i Bystyret i desember 2010. Øverst på side 88, under "idrettsanlegg utenfor rammen", er byggetrinn 3 på Sandrip oppført som et anlegg ikke prioritert i denne perioden.

Rådmannen finner allikevel grunn til å prioritere fullførelsen av byggetrinn 2 ("arrondering/skolealpinbakken"). Kristiansands 8/12 av 0,7 mill tilsvarer 466 000 kroner.

Forslag til vedtak:

1. Kristiansand kommune bevilger 466 000 kroner til fullførelse av 2. byggetrinn i Sandripheia fritidspark.
2. Midlene finansieres i 1. tertialrapport 2011.

Tor Sommerseth
rådmann

Stein Tore Sorthe
kulturdirektør

Trykte vedlegg: Ingen

Utrykte vedlegg: Ingen

Bakgrunn for saken

I bystyrets møte den 16.12.10, ble det i forbindelse med behandlingen av handlingsprogrammet for 2011-2014, fremmet følgende vedtak: *Administrasjonen fremmer en sak angående utbygging av trinn to på Sandripheia fritidspark med tanke på å vurdere investeringsmidler ved behandling av første tertialrapport.*

Sandripheia Fritidspark (SF) er et vintersportssted og friluftssenter, beliggende i Vennesla kommune. Oppbygging og drift av SF er et interkommunalt prosjekt mellom Kristiansand (8/12 deler), Vennesla (3/12 deler), Søgne (1/24 del) og Songdalen (1/24 del). Anlegget består av en lysløype på 3,4 km anlagt i et variert og kupert terreng, samt en asfaltert lysløype på 1070 meter som er tilpasset funksjonshemmede. Området er for øvrig velegnet for turer året rundt. Det finnes flere hoppbakker med flomlys. Hopptårnet i K60 bakken brant ned sommeren 2008. Dette er nå reetablert. I tillegg finnes en K40, K20 og en K10 bakke.

SF består også av et skileikområde for barn, hvor de kan leke eller drive med andre aktiviteter. Dette ligger like ved p-plassen ved siden av Sandripestua som inneholder varmestue og garderober/dusj/toaletter. Det er kafédrift i helgene, når det er skiføre og oppkjørte løyper. Sandripestua leies også ut til frivillige lag og foreninger, bedrifter og private personer. Anlegget har to snøkanoner som sørger for godt snødekke så snart forholdene tillater snøproduksjon. Kristiansand og Vennesla kommune er ansvarlige for driften og samarbeider om dette.

Det er et eget politisk styre for Sandrip, hvor eierkommunene er representert. I denne valgperioden er det Dag Vige (Venstre) fra Kristiansand kommune som er styreleder. I tillegg er det en representant fra Vest-Agder Skikrets i styret. Administrasjonstjenester kjøpes av Midt-Agder friluftsråd, mens vaktmestertjenester kjøpes av Vennesla kommune.

Kristiansand kommune har i perioden 2003 – 2010 bidratt med 7,370 mill kroner i investeringsmidler til utvikling av Sandripheia Fritidspark. I forhold til driftsmidler var det årlige beløpet fra Kristiansand i 2003 på 170 000 kroner. Fra og med 2011 er det årlige beløpet 722 000 kroner.

Kristiansand kommune oppfatter byggetrinn 1 til å være etablering av Sandripestua samt rulleski- /rullestolløype og skileikområde.

2. byggetrinn har i hovedsak bestått av å gjenoppbygge den nedbrente 60-meters bakken. Videre å starte opparbeidingen av skolealpinanlegget ved siden av hoppbakken, samt en del mindre, nødvendige utbedringer og investeringer. Disse arbeidene er i hovedsak gjennomført i 2010, men ennå gjenstår en del arbeid for å ferdigstille alpinbakken. Hoppbakken ble offisielt innviet søndag 9. januar 2010. Kristiansand bevilget 4,27 mill kroner i 2010 til 2. byggetrinn. Byggetrinn 1 og 2 på Sandrip har i flere år vært blant prioriterte tiltak i forbindelse med årlig rulling av behov for idrettsanlegg i kommunedelplan idrett og friluftsliv i Kristiansand.

Styret i SF ber nå eierkommunene om bidrag til videre utbygging av Sandripheia ("andre prioriterte tiltak").

Konkret gjelder det:

1. Skileik/skibakke (arrondering av terreng, 10 mål)	0,7 mill.
2. Rulleskiskyting, skiskyting for rullestolbrukere, skiskyting	0,2 "
3. Lavvoer, gapahuk, bålplasser, natursti	0,5 "
4. Ny løypetrasé til hovedturnettet på Drivenesheia	1,0 "
Sum	<u>2,4 mill.</u>

De 3 andre eierkommunene har bevilget sine andeler i forhold til eierbrøker.

Rådmannen oppfatter imidlertid at det kun er arrondering av terreng i skibakken som er en del av 2. byggetrinn – og som har vært omfattet av prioritering i Kristiansand. Derfor anbefaler rådmannen at det bevilges 8/12 av 0,7 mill kroner i forbindelse med 1. tertial rapport 2011. Dette utgjør 466 000 kroner fra Kristiansand.

De øvrige tiltakene er omtalt i den nye kommunedelplan for idrett og friluftsliv 2011-2014, som ble vedtatt i Bystyret i desember 2010. Øverst på side 88, under "idrettsanlegg utenfor rammen", er byggetrinn 3 på Sandrip oppført som et anlegg ikke prioritert i denne perioden (2011 – 2014). I kommunedelplanen er det 18 anlegg i Kristiansand kommune som prioriteres innenfor perioden. Byggetrinn 3 på Sandrip er altså ikke blant disse.

Styret i SF har i tillegg til ovennevnte behov definert følgende tiltak på sikt:

1. Utbedring av dagens lysløype	2,8 mill
2. Ny rundløype uten lys, 3 km	2,9 mill
	Sum <u>5,7 mill</u>

Rådmannen anbefaler at resterende del av "andre prioriterte tiltak" samt "tiltak på sikt", vurderes i forbindelse med utarbeiding av handlingsprogram etter 2014. Tiltakene må vurderes opp mot behov for idretts- og friluftslivsbygg innen egen kommune. Eventuell bevilgning vil være avhengig av kommunens økonomiske situasjon.

Punkt 42/11: Høringsuttalelse fra Kristiansand kommune til strategisk handlingsplan for folkebibliotek i Vest-Agder

Bilag

Saksprotokoll

Strategisk handlingsplan for folkebiblio...

Strategisk handlingsplan - Høringsutkast...

Dato: 25.03.2011
Saksnr.: 201102109-2
Arkivkode E: C61
Saksbehandler: Anne Kristin Undlien

Saksgang
Kulturstyret
Formannskapet

Møtedato
06.04.2011
27.04.2011

Høringsuttalelse fra Kristiansand kommune til strategisk handlingsplan for folkebibliotek i Vest-Agder

Høringsfristen for denne uttalelsen er av Vest-Agder fylkeskommune satt til 25.mars 2011. Strategisk handlingsplan ble mottatt 3.mars. Dette saksdokumentet sendes derfor Vest-Agder fylkeskommune samtidig som det sendes til kulturstyrets medlemmer. Vest-Agder fylkeskommune er gjort oppmerksom på at det kan komme endringer i høringsuttalelsen under den politiske behandlingen.

Kristiansand kommune ønsker seg en tydelig strategisk handlingsplan som fungerer godt i hverdagen for samtlige kommuner i Vest-Agder, og ser fram til å få et slikt plandokument på plass på folkebibliotekområdet. Plandokumentet bør spisses på en del områder dersom fylkeskommunen skal være den attraktive samarbeidspartneren de har som målsetning å være, også for Kristiansand kommune.

[Forslag til vedtak:](#)
[Kristiansand kommune vedtar vedlagte høringsuttalelse.](#)

Tor Sommerseth
Rådmann

Stein Tore Sorthe
Kulturdirektør

Bakgrunn:

Det er gledelig at en strategisk handlingsplan for folkebibliotek i Vest-Agder 2012-2020 nå legges fram. Planen synliggjør at fylkeskommunen har ambisjoner på biblioteksområdet, et slikt dokument har vært etterlengtet. Planen gir viktige signaler om hvilke mål og tiltak fylkeskommunen vil støtte opp om. Kristiansand kommune er enig i mye som står, men har også noen innvendinger, kommentarer og supplerende forslag:

Strategiske mål

Hovedmålet for Vest-Agder fylkeskommunes arbeid på bibliotekfeltet er å sikre hele befolkningen i Vest-Agder likeverdig tilgang til oppdaterte bibliotek tjenester av god kvalitet.

Planen har videre tre strategiske mål (s.6).

Delmål I lyder:

utjevning av forskjeller i tjenestetilbudet ved folkebibliotekene i Vest-Agder.

Dette delmålet korresponderer ikke med nasjonale føringer om utvikling av modellbibliotek presentert i St.meld 23 (2008-2009):

"For å videreutvikle biblioteka som offentlige møtestader og synleggjøre folkebibliotek med god funksjonalitet, møtestadfunksjon og gode partnerskap, vil Kultur- og kyrjdepartementet opprette ei ordning med modellbibliotek" (s 134)

Nasjonalbiblioteket deler årlig ut nasjonale prosjektmidler, en rekke folkebibliotek og fylkesbibliotek jobber med å posisjonere seg i forhold til å få modellbibliotekmidler og nasjonale prosjektmidler. Strategisk handlingsplan for folkebibliotek i Vest-Agder nevner ikke satsning på modellbibliotek overhode, nasjonale prosjektmidler blir omtalt, men ambisjonene om å få slike midler gjenspeiler seg ikke i noe delmål. Det er etter vårt syn en svakhet ved planen. Troms fylkeskommune vedtok nylig "Bibliotekplan for Troms 2011 – 2014", denne planen omhandler modellbibliotek og har et tydeligere fokus på å jobbe mot å få statlige prosjektmidler. De har fire overordnede målsetninger hvorav ett lyder: "legge til rette for at det utløses statlige utviklingsmidler til bibliotek i fylket." Planen inneholder følgende tiltak: "Utvikle Tromsø bibliotek og byarkivs rolle som ressursbibliotek for hele fylket." Kristiansand kommune har forståelse for fylkeskommunens overordnede mål, men "likverdig tilgang" må ikke gå på bekostning av å utvikle bibliotek tjenester med høy kvalitet. Hele regionen er tjent med satsning på gode bibliotek, og bør ha ambisjoner om å få sin andel av nasjonale prosjektmidler til slike. Handlingsplanen for folkebibliotek i Vest-Agder har en lang tidshorisont på hele 8 år, (2012-2020), derfor bør planen ha ambisjoner.

På denne bakgrunn anbefaler Kristiansand kommune et nytt delmål, identisk med det Troms fylkeskommune har i sin plan:

Delmål IV: legge til rette for at det utløses statlige utviklingsmidler til bibliotek i fylket.

Dette delmålet passer til tekst på side 13 i planen:

"Prosjektmidler kan være et viktig virkemiddel for stimulering til utviklingsarbeid i kommunene. Hvert år lyses det ut nasjonale midler til større, nyskapende utviklingsprosjekter i biblioteksektoren. VAF skal bidra til at prosjekter fra Vest-Agder kan få nasjonale utviklingsmidler ved å være en samarbeidspartner for lokale bibliotek der det er hensiktsmessig, og ved å stille sin kompetanse til rådighet ved utforming av søknader."

Delmål II lyder:
tilrettelegging for kompetanseutvikling blant folkebibliotekansatte i Vest-Agder.

Kristiansand kommune er godt fornøyd med fylkeskommunens fokus på kompetanseutvikling blant folkebibliotekansatte, med tanke på at biblioteksektoren er i endring. Den delen av planen som omhandler kompetanseutvikling er godt gjennomarbeidet, og har en god tiltaksplan.

Delmål III lyder:
samarbeid med statlige, regionale og lokale partnere om utvikling av bibliotektilbud og tjenester for befolkningen.

Dette delmålet framstår som en grei oppsummering av fylkesbibliotekets arbeid.

Statusbeskrivelse

Når det gjelder statusbeskrivelsen (s.9) gjør Kristiansand kommune oppmerksom på at Kristiansand kommune, i likhet med Farsund kommune, har en strategisk kulturplan som også omfatter bibliotek. Arbeidet med å revidere Kristiansand kommunes kulturpolitiske strategi har nå startet opp, det legges opp til at den skal vedtas politisk i 2012. Kristiansand kommune er også i ferd med å utarbeide sin bibliotekplan, som planlegges vedtatt politisk i 2012.

Fylkeskommunens rolle, struktur og organisering og infrastruktur

Kristiansand kommune støtter opp om samtlige målformuleringer beskrevet i planen under kapittel 2 (Fylkeskommunens rolle), kapittel 4 (Struktur og organisering) og kapittel 5 (Infrastruktur). Under kommer noen utfyllende kommentarer:

Når det gjelder struktur og organisering (s.11) skisserer dokumentet opp en enkel modell på hvordan arbeidsoppgavene bør fordeles mellom nasjonalt, regionalt og kommunalt nivå. Det er viktig med klare arbeidsfordelinger, og i all hovedsak kan Kristiansand kommune kjenne seg igjen i skissert modell. Kristiansand kommune ønsker likevel å nyansere bildet:

- Kristiansand folkebibliotek vil også i framtida være en viktig utviklingsaktør i regionen, i tillegg til å ha fokus på de kommunale oppgavene: innhold, formidling og veiledning.
- Det nasjonale nivået vil også i framtida fungere som rådgivningsinstans direkte til kommunalt nivå.

Når det gjelder felles bibliotektransport i Agder (s.14) ser Kristiansand kommune det som helt nødvendig at 50% av ordningen også i framtida blir finansiert fylkeskommunalt.

Folkebibliotekene er finansiert kommunalt, og er primært rettet mot kommunens innbyggere. Bibliotektransport er et positivt tiltak, da det fører til at flest mulig (der i blant vår kommunens innbyggere) får nytte av bibliotekenes samlede samlinger, men for Kristiansand kommune er det viktig at regionalt nivå bidrar med minst 50% finansiering av en ordning som i såpass stor grad oppleves som et gode for andre enn bibliotekets primære brukere.

Agder Samsøk (s.14) har nå utviklet seg til et godt søkeverktøy etter å ha vært igjennom lengre perioder med "barnesykdommer", der systemet ikke fungerte godt i forhold til en rekke biblioteksystem, der i blant biblioteksystemet som brukes ved Kristiansand folkebibliotek. Dette forholdet førte til redusert fjernlån i Kristiansand i perioden 2008-2009 - noe som gjenspeiler seg på tabellen på side 16.

I Østfold finnes det en fagutviklingsgruppe for samlingsutvikling/samsøk og fjernlån med representant fra fylkesbiblioteket samt de større bibliotekene i fylket. Denne fagutviklingsgruppa møtes ikke jevnlig, men har møter ved behov, og utreder da alternative løsningsforslag på vegne av samtlige bibliotek. Et slikt tiltak anbefales og bør ledes av

fylkeskommunen, som en del av deres arbeid med å ivareta fjernlånsvirksomheten i fylket. Faren ved å ikke ha noe slikt organ er at bibliotekene utvikler de løsningene som passer eget bibliotek best. Det er behov for en samordningsarena. Jevnlige fjernlånmøter, slik det nevnes i plandokumentet, kan også være hensiktsmessig, men ofte er det behov for å ha laget et godt saksframlegg i forkant av et slikt fellesmøte. I og med at begge fylkesbibliotekene trekker seg ut av det daglige fjernlånsarbeidet, men skal ha et overordnet ansvar, vil en slik arbeidsgruppe være viktig.

Så lenge "Fjernlån skal være et supplement til bibliotekets samlinger, ikke en erstatning for manglende ressurser lokalt" (s.16), er det ikke noe mål i seg selv at fjernlånet vokser uhemmet, selv om noe vekst kan være positivt.

Kompetanse, formidling, møteplasser og identitet

Kristiansand kommune støtter opp om samtlige delmål beskrevet i planen under kapittel 6 (Kompetanse), kapittel 7 (Formidling), kapittel 8 (Møteplasser) og kapittel 9 (Identitet).

Strategier og prioriteringer

Kapittel 10, Strategier og prioriteringer, inneholder en oppsummering av samtlige mål, her finner man også tiltakene knyttet opp mot målene.

Kristiansand kommune har behov for konkrete tiltak knyttet opp mot foreslått delmål IV: legge til rette for at det utløses statlige utviklingsmidler til bibliotek i fylket.

Det er ikke knyttet opp noen konkrete tiltak mot følgende målformulering (s. 39)
Vest-Agder fylkeskommune skal være en aktiv bidragsyter og attraktiv samarbeidspartner i utviklingen av biblioteksektoren på Agder.

Kristiansand kommune foreslår følgende tiltak knyttet til denne målformuleringen:

Tiltak 1: Utvikle Kristiansand folkebibliotek som ressursbibliotek for hele fylket.

Kristiansand folkebibliotek har 35,2 årsverk, folkebibliotekene i Vest-Agder inklusiv Kristiansand har totalt 65,29 årsverk. Kristiansand folkebibliotek har rapportert til Vest-Agder fylkesbibliotek i planprosessen om hvilke områder de har god kompetanse på: flerkulturelle bibliotektenester, universell utforming, prosjektstyring, relevante digitale tjenester, bibliografisk arbeid, litteraturformidling, oppsøkende bibliotekarbeid, lesestimuleringsarbeid for barn og ungdom, tegneserier og fantasy, arrangementsarbeid, markedsføring, utstillinger, bokomtaler, elementære IKT-kurs for kundene, kinotek, lese- og skriveverksted for synshemmede, Biblioteksvar, Bok til alle-bibliotek, facebookside og hjemmesider, samlingsutvikling, lokalhistoriesamling, miljøsertifisering og arbeid med frivillige leseombud.

Kristiansand kommune mener Vest-Agder fylkeskommune bør nyttiggjøre seg disse resursene når ny samarbeidsavtale skal utarbeides, og at denne nye avtalen må omfatte langt mer enn at Kristiansand folkebibliotek skal fungere som ansvarlig for lokalhistorisk samling for hele fylket, som nevnt på side 37.

Under kapittel 5.4 samlingsutvikling står det: "VAF vil utrede behovet for felles samlingsutviklingsplaner. Videre skal vi utvikle slike planer i samarbeid med bibliotekene dersom dette er hensiktsmessig." s.16. Dette er en mer forsiktig framgangsmåte enn den vi finner skissert under kapittel 10 der samme tema blir behandlet: Tiltak 4 under Infrastruktur: "Forankre og utvikle regionale planer for samlingsutvikling i samarbeid med bibliotekene." s. 39. Kristiansand kommune anbefaler at VAF utreder behovet for felles samlingsplaner, før man eventuelt utarbeider slike.

Kristiansand synes spesielt kompetansetiltak 4. og 7. er interessante:

"4. Søke samarbeid med Universitetet i Agder eller andre aktører om utvikling av poenggivende kurs for oppdatering av bibliotekfaglig kompetanse i regionen.

7. Følge opp den regionale rollen i, og stille regionale innsatsmidler til rådighet for, det planlagte nasjonale programmet for kompetanseutvikling i bibliotekene."

I slike kursprogram vil vi anbefale bruk av e-læringsprogram i kombinasjon med fysiske samlinger, noe som gjør at flest mulig i regionen kan delta i kursingen, og som styrker kursdeltakernes digitale kompetanse.

Når det gjelder formidlingstiltak 1 og 2 (s 42), skulle vi ønsket oss formuleringer som sa noe mer enn det målformuleringen gjør, gjerne konkrete og målbare tiltak. Øvrige tiltak under formidling oppfyller i større grad våre ønsker om konkrete og målbare tiltak.

Vest-Agder fylkeskommune behandler Litteraturhusdiskusjonen knyttet opp mot folkebibliotekene på side 35. En omformulering av tiltak 2 kunne få dette aspektet tydeligere fram:

Forslag til nytt tiltak 2: Bidra til at bibliotekene blir lokale litteraturhus ved å levere innhold til og støtte initiativ rundt litterære, faglige og samfunnsengasjerende arrangementer (debatter).

På side 27 nevnes prosjektet "Agder rundt – en lesestafett" særskilt. Kristiansand kommune foreslår følgende tiltak på bakgrunn av denne omtalen:

Tiltak 10: Litteraturformidlingsprosjektet "Agder rundt – en lesestafett" iverksettes 2011-2012.

Det er påfallende at Den Kulturelle Skolesekk og den rolle bibliotekene kan spille her i forhold til arena for litteraturformidling overhodet ikke er nevnt. Det er muligens en del folkebibliotek som ikke har gode nok lokaler til å fungere som litteraturformidlingsarena for større forsamlinger, men det er også en rekke bibliotek i Vest-Agder som har, eller vil få slike lokaler. Kristiansand folkebibliotek har svært gode erfaringer med å fungere som arrangørsted for DKS sine litterære arrangementer. På den bakgrunn anbefaler Kristiansand kommune følgende forslag til tiltak:

Tiltak 11: Følge opp arbeidet med DKS sine litterære arrangement i folkebibliotekene.

Litteraturformidlingsarbeidet med Sørlandets Litteraturpris, som Vest-Agder fylkeskommune nå har støttet opp om i 11 år, er heller ikke nevnt. Dette er antakelig det enkelttiltaket som samlet sett har gitt mest medieoppmerksomhet, og også et godt eksempel på konkret samarbeid med Universitetet i Agder og den lokale bokhandlerbransjen. Kristiansand kommune anbefaler følgende tiltak:

Tiltak 12: Fremme tiltak som markedsfører litteratur med lokal tilknytting, blant annet gjennom å støtte arbeidet med Sørlandets Litteraturpris.

Utover å bekrefte at fylkeskommunen ønsker å bidra/legge til rette/etablere/ta initiativ til – så er målformulering og tiltak i stor grad identiske for tiltak 1 – 5, samt 8 – 10 under området biblioteket som møteplass. Disse tiltakene omfatter lokaler, universell utforming og biblioteket

som læringsarena. Dette er kanskje et uttrykk for at arbeidet med biblioteket som møteplass er tidlig i prosessen? Vi merker oss de mer konkrete tiltakene med særskilt interesse: tiltak 6: Etablere en prosjektstøtteordning for utvikling av møteplassfunksjonen i folkebiblioteket, og tiltak 7: Foreta en kartlegging av den fysiske tilgjengeligheten i bibliotekene i Vest-Agder.

Vi foreslår følgende tiltak under Biblioteket som læringsarena – knyttet opp mot delmål 3: Folkebibliotekene skal bidra til å øke leseferdighetene i befolkningen:

Tiltak: 11. Fremme språkutvikling i førskolealderen.

God språkutvikling fremmer god leseferdighet. Mange folkebibliotek, også i Vest-Agder, jobber tett opp i mot barnehagene, det bør samtlige folkebibliotek også gjøre i framtida. Likeledes foreslår vi et tiltak som går mer spesifikt på læring for voksne, for at planen skal omfatte læring for hele aldersspennet:

Tiltak: 12: Styrke samarbeidet mellom ulike institusjoner som jobber med læring for voksne.

Kristiansand kommune fremmer også et tiltak for å stimulere biblioteket som kursarena:

Tiltak 13: Øke bruk av biblioteket som kursarena – spesielt i forhold til kursing i elementær PC-bruk.

Biblioteket går gradvis over fra en mer passiv "stille til rådighet"- rolle, til en mer aktiv "formidler"- rolle, slik plandokumentet beskriver. Delmålene bør støtte opp om denne virkelighetsforståelsen. Bibliotekene kan gjennom kursing aktivt bidra til nødvendig kompetanseoppbygging i et samfunn med stadig stigende utdanningsbehov.

Målet for Identitet har ulik ordlyd på side 44 og side 36.

Side 44: Folkebibliotekene i Vest-Agder skal være samlende institusjoner for lokalbefolkningen i kommunene.

Side 36: Folkebibliotekene i Vest-Agder skal være identitetsbyggende institusjoner for lokalbefolkningen i kommunene.

Kristiansand kommune synes forslaget på side 36 fungerer best, og i størst grad tar hensyn til mangfoldet i lokalsamfunnet.

I planen står det "VAF mener det er hensiktsmessig at et bibliotek har ansvar for en lokalsamling som omfatter hele fylket, og vil regulere dette inn i en samarbeidsavtale med Kristiansand folkebibliotek." s. 37. På den bakgrunn er det naturlig med et ekstra tiltak tilknyttet kapittel 9 Identitet:

Tiltak 3: Kristiansand folkebibliotek har et særlig ansvar for lokalsamling som omfatter hele fylket.

Lokalsamling bør omfatte samtlige typer medier og digitaliserte tjenester av lokal interesse. Lokalsamlingen bør også omfatte både fortid og samtid.

Det flerkulturelle samfunn blir behandlet under identitet, biblioteket som samfunnsarena og biblioteket som læringsarena – noe vi oppfatter som et positivt signal i forhold til å få fram ulike aspekter ved det flerkulturelle biblioteksarbeidet. For regionen som helhet kunne det også vært hensiktsmessig om det under kompetansetiltak (s. 41) sto:

Tiltak 8. Regionen som helhet skal jobbe mot at arbeidsplassene gjenspeiler mangfoldet blant innbyggerne mht. kjønn, funksjonsevne, etnisitet.

Kristiansand kommune foreslår dette som tiltak.

Punkt 43/11: Vurdering av Kristiansand som Fairtrade-by

Dato: 06.04.11
Saksnr.: 201005687-4
Arkivkode E: 033
Saksbehandler: Valborg Langevei

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
27.04.2011

Vurdering av Kristiansand som Fairtrade-by

Sammendrag:

I oversendelsesforslag 16.06.10 ble det vedtatt (42/11) følgende oversendelsesforslag:

1. "Bystyret ber om at det vurderes å gjennomføre følgende punkter
  - a) Kristiansand kommune har som mål å bli kjent hos innbyggere og næringslivet, hos leverandører, ansatte og andre lokale myndigheter som en kommune som støtter og fremmer rettferdig handel.
  - b) Kristiansand kommune vurderer å bidra til en kampanje for å øke kjennskapen til produkter med Fairtrade-merket. Kristiansand kommune arbeider for å oppnå status som Fairtrade-kommune innenfor de rammer som er gitt av Stiftelsen Fairtrade Max Havelaar Norge.
  - c) Kristiansand kommune ønsker å undersøke muligheten for å inngå handelssamarbeid med eller fremme handel mellom næringslivet i Kristiansand og kommunens vennskapsbyer i Bangladesh og Namibia".

Denne saksfremstilling vil ivareta pkt. a og b ovenfor, da disse punktene henger sammen og er relatert til Kristiansand som fairtrade-kommune. Rådmannen vurderer derimot pkt. c å være en separat sak som er naturlig å bli drøftet i andre fora før det eventuelt legges frem en politisk sak. Etter rådmannens oppfatning vil spørsmål om å inngå eventuelt handelssamarbeid med Namibia eller å fremme handel mellom næringslivet i Kristiansand og Namibia være naturlig å drøfte i styringsgruppa for Vennskapsbyer som ordføreren er representert i. Når det gjelder eventuelt handelssamarbeid med Bangladesh, vil rådmannen anbefale at dette spørsmål reises i dialog med kommunens politiske representanter som jobber med Rajsahii og representanter for Rajsahii.

Kristiansand kommune ser positivt på det arbeidet som gjøres for å fremme salget av varer fra 3. verden. Fokus på etisk eller rettferdig handel har to sentrale mål: bidra til en mer rettferdig handel – bedre betaling og arbeidsbetingelser for produsenter, og å bidra til et mer generelt fokus på etiske utfordringer både i kommunens organisasjon og bysamfunnet for øvrig. Begge disse temaene vil være viktige i arbeidet knyttet til Fairtrade i Kristiansand kommune.

27 kommuner i Norge har pr. i dag fått Fairtrade-status. Blant disse er Bergen, Trondheim og Stavanger. På Sørlandet er Kvinesdal, Flekkefjord og Mandal sertifisert som Fairtrade-kommuner. I tillegg har en rekke kommuner vist sin interesse for eller søkt om å bli Fairtrade-kommune.

Max Havelaar Norge har utviklet et opplegg for å bli en såkalt fairtrade-by. Max Havelaar er en sertifiseringsordning for etisk handel hvor fokus er "rettferdig handel". Gjennom sertifiseringsordningen dokumenteres varens opphav og hvordan kjøps- og salgsprosessen har foregått. Dette innebærer at det i utgangspunktet vil kunne være flere produkter å velge mellom innenfor de ulike varegruppene.

Det er fem grunnleggende kriterier som må oppfylles for å få status som Fairtrade-by:

- Det må dannes en lokal styringsgruppe som har ansvaret for å drive arbeidet fremover. Styringsgruppen bør være bredt sammensatt (frivillig sektor, næringsliv etc.), og med en representant fra kommunen.
  - Bystyret må gjøre et vedtak om å støtte Fairtrade, og servere Fairtrade-merket kaffe og te til sine ansatte og på møter.
  - Et utvalg av Fairtrade-merkede produkter må være tilgjengelig for forbrukere i lokale butikker og serveringssteder (minst 45 Fairtrade-merkede produkter fordelt på minst 5 dagligvarebutikker, og minst 10 kafeer, restauranter eller hoteller som serverer Fairtrade-merket kaffe* og minst ett annet fairtrade-merket produkt)
  - Fairtrade-merkede produkter (kaffe + minst ett annet fairtrade-merket produkt) må benyttes av minst 30 arbeidsplasser (hvorav 12 private) arbeidsplasser (lokale arbeidsplasser, institusjoner og/eller organisasjoner).
  - Det skal drives et aktivt informasjonsarbeid i kommunen.
- gjeldende kriterier for by på Kristiansands størrelse.

Bør Kristiansand kommune bli Fairtrade-by, og hva innebærer det å bli en fairtradeby?

Kommunen har i dag en rammeavtale for levering av diverse matvarer som inkluderer Fairtrade-merket kaffe, te og bananer. I tillegg er kommunen medlem av Initiativ for Etisk Handel (IEH), hvor målsettingen for 2011 er at det etableres overordnede retningslinjer for etisk handel/rettferdig handel og en handlingsplan innen 2012.

I tillegg vises til vedtatt Internasjonal Strategi 2010-2014, pkt. 3.12 hvor kommunen skal bidra til å oppfylle FNs Tusenårsmål og utvikling av demokratisk styresett, hvor både miljøspørsmål og fattigdom inngår blant de tema som skal ha fokus i kommunens innsats.

Forholdene er dermed lagt til rette for at Kristiansand kommune bør bli en Fairtrade-kommune.

Å få status som Fairtrade-by er viktig, men enda viktigere vil det være å bidra til at etisk handel kommer tydeligere på dagsorden i kommunen og bysamfunnet. Fairtrade Max Havelaar Norge stiller derfor krav om en årlig fornyelse av kommunens status som Fairtrade-by.

Økonomiske konsekvenser:

Fairtrade-produktene koster noe mer enn vanlige produkter, og det må derfor påregnes en noe høyere innkjøpskostnad for disse produktene.

I de øvrige storbyene som i dag er Fairtrade-byer (Stavanger, Bergen og Trondheim) gis det i tillegg et økonomisk tilskudd til styringsgruppen til å gjennomføre kartleggingsarbeid, gjennomføring av seminarer, kampanjer og utstillinger. Tilskuddene varierer fra ca. kr. 20.000,- pr. år til kr. 100.000,-. For å sikre handlefrihet for styringsgruppen, bør det vurderes et engangstilskudd og et årlig tilskudd.

Utover dette må det avsettes ressurser i kommunen til deltakelser i møter i styringsgruppe, kartleggingsarbeid, informasjonsarbeid, kampanjer m.v.

Utfordringer:

Forutsetningen for å beholde statusen som Fairtrade-by er at det jobbes aktivt med å utbre omfanget av Fairtrade-produkter i kommunen og bysamfunnet. For å lykkes i et slikt arbeid, må det etableres en robust organisasjon. Kommunen som organisasjon kan ta ansvaret for egne oppgaver knyttet til egen virksomhet, men kan bare i begrenset utstrekning ivareta ansvaret for gjennomføring utover kommunens administrasjon. I et etablerings- og oppfølgingsarbeid som involverer både bysamfunnet, kommunen og næringslivet, vil det først og fremst være behov for en kompetanse fra næringsliv- og samfunnsliv/allmennpolitisk kompetanse. På en slik arena må en trekke alle gode krefter som ønsker å engasjere seg i denne type spørsmål.

Rådmannens anbefaling:

Forutsatt at næringslivet er positive til å bidra med ressurser i en arbeidsgruppe og påta seg et ansvar for å oppfylle de krav Fairtrade-byer stiller til næringslivet og bysamfunnet, er rådmannen positiv til å bidra med ressurser i en arbeidsgruppe for å oppfylle de kravene som gjelder kommunen. Rådmannen vil samtidig vurdere å bidra med et økonomisk tilskudd til disposisjon for styringsgruppens arbeid.

Rådmanen vil anbefale at administrasjonen først sjekker interessen hos næringslivet og relevante organisasjoner, og deretter legger frem en sak for politisk behandling. Det anbefales at kommunens rolle i hovedsak er knyttet til å etablere en styringsgruppe og delta i denne, sikre at kravene til kommunen blir ivaretatt, samt å sikre den økonomiske driften av arbeidet.

Forslag til vedtak:

Formannskapet tar rådmannens anbefaling til etterretning.

Tor Sommerseth
Rådmann

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Trykte vedlegg:
xx

Punkt 44/11: Prosjekt klimanøytral kommunal drift

Bilag

Energi og klimaregnskap for kommunal drift 2010

Dato: 30.03.2011
Saksnr.: 201105157-1
Arkivkode E: K0 &86
Saksbehandler: Øystein Holvik

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
27.04.2011

Prosjekt klimanøytral kommunal drift

Sammendrag:

Kristiansand kommune vedtok i bystyret den 22. april 2009 å arbeide for at kommunens drift skal bli klimanøytral. I dette arbeidet skal man redusere utslippene, og kompensere for restutslipp. Fokuset skal være på reduksjon, men kompensasjon med klimakvoter/opprinnelsesgarantier vil være nødvendig i en periode.

Det er utarbeidet et utslippsregnskap for kommunal drift som viser et klimagassutslipp på 11 326 tonn CO₂ i 2010 (se trykt vedlegg). Området hvor det er størst utslipp og størst potensial for innsparing er på strømforbruk. Ved å gå inn for prosjektet kan kompensasjon for restutslipp skje i form av opprinnelsesgaranti på strøm og klimakvoter, eller bare klimakvoter.

Kostnadene for å bli klimanøytral i 2012 er 760 000 gitt at en kjøper opprinnelsesgaranti for strøm og klimakvoter for restutslipp. Av dette er 380 000 allerede avsatt til klimakvotekjøp i 2010 og 2011. For 2012 og 2013 er det i handlingsprogrammet satt av 130 000 pr år. (Bystyret har vedtatt å finansiere treplantingsprosjekt i Rajshahi over 2 år fra denne budsjettposten. Prosjektet er ikke godkjent som kvotekjøp.) I 2014 er beløpet 280 000 pr år. Fra 2013 vil det trolig kreve mindre bevilgning til kompensasjon, avhengig av gjennomførte tiltak. Når det gjelder finansiering av tiltak er det vanskelig å estimere kostnader her, men for enkelte tiltak, eksempelvis enøk-prosjektet, vil det være god økonomi for kommunen å investere. Aktuelle tiltak med kostnader vil bli fremmet i egen sak.

Forslag til vedtak:

1. Kommunen tar sikte på klimanøytral drift fra og med 2012 og medlemskap i FNs klimanøytrale nettverk.
2. I 2012 kjøpes det klimakvoter og opprinnelsesgaranti for strøm for å nøytralisere driften.
3. Bevilgninger for klimakvoter på flyreiser fra 2012 overføres til prosjektet. Restmidler fra 2010 og 2011 overføres også prosjektet.

4. Aktuelle tiltak utredes i 2011 slik at man kan starte gjennomføring i 2012. Investeringer og utgifter knyttet til "prosjekt klimanøytral kommunal drift i Kristiansand" skal innarbeides i kommunens handlingsplan fra 2013.

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Finn Aasmund Hobbesland
Enhetsleder by- og
samfunnsenheten

Trykte vedlegg:

Energi og klimaregnskap for kommunal drift i Kristiansand kommune 2010

Bakgrunn for saken :

Kristiansand kommune vedtok i bystyret den 22. april 2009 å arbeide for at kommunens drift skal bli klimanøytral. Dette som et prosjekt i Handlingsprogrammet for Framtidens byer. Følgende prosjekter og planer understøtter dette

- Medlemskap i Klimapartnere, vedtatt i formannskapet 24.02.2010
- Signering av Covenant of Mayor den 5. juni 2009 (orientering i formannskapet 6. mai 2009) som sier at Kristiansand skal være blant byene som ligger i front når det gjelder klima og energiarbeid.
- Målsettinger i klimaplan for Knutepunkt Sørlandet. Klimanøytral kommunal drift er et viktig bidrag for å nå disse målsettingene.

Denne saken bør sees i sammenheng med Kristiansand sin målsetting om å være foregangsby når det gjelder klima. Kommunen som organisasjon må feie for egen dør og gå foran som et godt eksempel når vi oppfordrer andre bedrifter og organisasjoner til å bidra i form av utslippskutt. Vi ser at byer som København, Växjö og Arendal jobber med klimanøytral organisasjon.

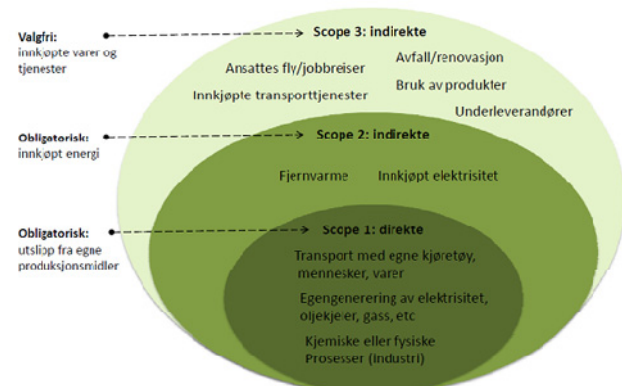
Hva innebærer Klimanøytralitet

FN definerer klimanøytralitet på følgende måte: Man REDUSERER egne utslipp så mye som mulig, for deretter å kjøpe opprinnelsesgarantier på strøm og/eller klimakvoter for å NØYTRALISERE restutslippene. Vi velger å betale for at restutslippene våre reduseres tilsvarende et annet sted.

Fokuset i dette arbeidet skal være på reduksjoner og forbedringer, og i mindre grad på kvotekjøp og opprinnelsesgarantier. (Målsettingen bør være å kjøpe så lite kvoter som mulig...) Måten dette arbeidet organiseres på vises i figur 1. Det er viktig å presisere at dette handler om utslipp knyttet til kommunens drift. Noen utslipp er, i følge FN's standard, obligatoriske å inkludere i klimafotavtrykket, mens andre utslipp er frivillige. Hvis man skal kompensere ved kjøp av klimakvoter er det en forutsetning at det kjøpes FN-godkjente kvoter. Det må dokumenteres en reell reduksjon på 1 tonn co2 for hver godkjente kvote, og kvoten blir utstedt etterskuddsvis.

Figur 1. Organisering av arbeidet

Figur 2. Oversikt over elementene i klimafotavtrykket
Kilde: CO2 focus.no

Opprinnelsesgarantier på strøm

Opprinnelsesgaranti på strøm er et system for å varedeklare produktet strøm. Når man kjøper opprinnelsesgaranti har man rett til å hevde at produktet man kjøper er rent. Det kan bare utstedes garantier for volumet produsert ren strøm. Statnett forvalter ordningen i Norge, og sørger for at det ikke selges garantier for mer enn det som er produsert.

Dette er en rimelig måte å redusere utslippene til kommunen på, ettersom dette innebærer at utslipp knyttet til strømforbruk settes til null. Dette er IKKE et reelt tiltak fra kommunens side, og det er viktig at det ikke fremstilles som det. Det er delte meninger om bruk av opprinnelsesgarantier. Hvis man velger å gå inn for dette må man likevel ha fokus på enøk-arbeid. Videre er det velkjent at man ikke kan styre hvilken strøm man får ut av kontakten. Den vil være en miks av det som går inn på nettet, og ikke den "grønne" andelen som er kjøpt. Systemet er konstruert, men den eneste måten man kan hevde å ha kjøpt et rent produkt.

Dette systemet er ment å være en insentivordning for utbygging av mer fornybar energi. Denne mekanismen er ikke godt fungerende i dag, fordi det selges for lite garantier. Ved å kjøpe garantier er man med på å stimulere insentivordningen. Når det blir mangel på garantier vil prisene på disse gå opp og etterspørselen etter fornybar energi vil øke. Ved reforhandling av kontrakt med kommunens strømleverandør i mars 2010 er det lagt inn at leverandøren skal kunne tilby opprinnelsesgaranti på strømmen i avtaleperioden.

For mer informasjon, se

<http://www.statnett.no/no/Kraftsystemet/Energisertifikater/Opprinnelsesgarantier/>

El-sertifikater (obligatorisk fra 2012)

Den nye el-sertifikatordningen er en finansieringsordning for å subsidiere utbygging av fornybar energi. Ordningen skal være et felles Norsk-Svensk sertifikatmarked og trer i kraft 1. januar 2012. Da pålegges alle strømkunder å betale en prosentandel (3% i 2012, og prosenten vil øke i årene fremover) av strømforbruket sitt inn til et fond. I klimagassregnskapet vil 3% av strømforbruket regnes som klimanøytralt.

For mer informasjon, se

<http://www.fornybar.no/sitepageview.aspx?sitePageID=1765>

Klimakvoter

Kvotehandelsmekanismen er en del av Kyotoprotokollen, og er ett av flere virkemidler i kampen mot klimaendringer. Gjennom å kjøpe en FN-godkjent klimakvote finansieres et klimareducerende tiltak i et utviklingsland som tilsvarer 1 tonn CO₂ (1 kvote = 1 tonn CO₂). Kvotene utstedes etterskuddsvis, altså etter en reell reduksjon. Prosjektene vil som oftest være knyttet til fornybar og klimavennlig energiproduksjon.

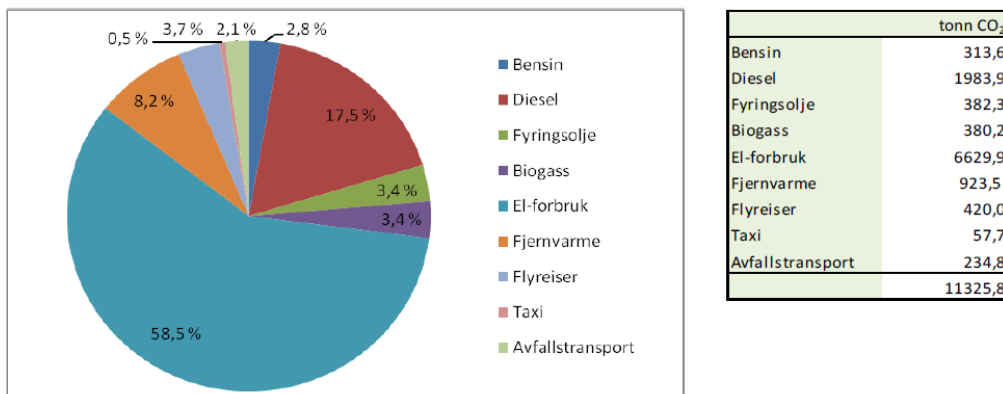
For mer informasjon, se

<http://www.klif.no/no/Tema/Klima-og-ozon/CO2-kvoter/>

Utslippskilder

I 2010 genererte driften av Kristiansand kommune 11 326 tonn CO₂, eller 2,3 tonn pr årsverk (se trykt vedlegg). Til sammenlikning hadde Arendal kommune et utslipp på 7594 tonn CO₂, eller 2,5 tonn pr årsverk, i oppstartsåret 2007.

Klimagassutslipp fordelt på kilde (prosent og tonn CO₂)

Det største potensialet for reduksjon av klimagassutslipp er på strømforbruk

Klimanøytrale Kristiansand kommune – videre fremdrift

Kommunen må årlig rapportere klimagassregnskap for egen drift.

Det må utarbeides en tiltaksplan for reduksjon av klimagassutslipp fra kommunal drift. Denne bør sees i sammenheng med utgifter knyttet til nøytralisering av restutslipp gjennom kjøp av opprinnelsesgaranti på strøm og/eller kvotekjøp.

Eksempler på tiltak som kan være naturlig å iverksette tidlig er:

- Opprinnelsesgaranti på grønn strøm

- Ytterligere enøk tiltak .
- Alternativ til oljekjel som spisslast
- Utskifting av bilparken, tiltak for å redusere bilbruk i jobb, overgang til elbil.
- Tilrettelegging for å redusere arbeidsreiser, videokonferanse med mer
- I tillegg til dette kjøp av klimakvoter og/eller opprinnelsesgarantier.

Når det gjelder finansiering av tiltak er det vanskelig å estimere kostnader her, men for enkelte tiltak, eksempelvis enøk-prosjektet, vil det være god økonomi for kommunen å investere. Aktuelle tiltak med kostnader vil bli fremmet i egen sak.

Kostnadsberegning i to alternativ:

I 2010 hadde kommunen et strømforbruk på 67 GWh. 97% av strømforbruket kan nøytraliseres ved kjøp av opprinnelsesgarantier. 3% vil vi fra 2012 bli pålagt å dekke inn gjennom el sertifikater, uavhengig av dette prosjektet. I klimagassregnskapet vil da 3% av strømforbruket regnes som klimanøytralt.

Klimakvoter

Prisen på klimakvoter vil variere, og prisen som Klima og forurensningsdirektoratet opererer med pr 30. mars 2011 er 135 kr pr tonn.

Det er mulig å kjøpe opprinnelsesgarantier for andelen av utslipp som skyldes strømforbruk (58,5%). Resterende utslipp (41,5%) må kompenseres med kvotekjøp.

Opprinnelsesgaranti (97% av strøm, resterende 3% pålagt el sertifikat)

Kvotekjøp (restutslipp)

= ca 760 000 kr

Kvotekjøp (97% av strøm + restutslipp)

= ca 1 500 000 kr

Mer informasjon om opprinnelsesgarantier og kvotekjøp:

<http://www.statnett.no/no/Kraftsystemet/Energisertifikater/Opprinnelsesgarantier/>

<http://www.klif.no/no/Tema/Klima-og-ozon/CO2-kvoter/>

Det billigste alternativet er lagt til grunn for forslag til vedtak. Kjøp av strøm med opprinnelsesgarantier gir ikke en direkte investering i ny fornybar energi, men ordningen, som i Norge administreres av Statnett, vil på lengre sikt føre til større investeringer i fornybar energi. På kort sikt er dette en rimelig måte å kompensere for klimautslipp, men må ikke erstatte fokus på lokale tiltak.

Punkt 45/11: Endringer i valgforskriften - høring.

Bilag

Brev fra KRD 22.03.11

Dato: 04.04.2011
Saksnr.: 201007403-25
Arkivkode E: 010
Saksbehandler: Reidar Opsal/Arnhild T. Egeland

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
27.04.2011

Endringer i valgforskriften - høring.

I oktober i fjor behandlet formannskapet en annen høringssak som bl.a. dreide seg om at personer som står på valglister ikke skal kunne tjenestegjøre som funksjonærer eller medlem av et stemmestyre i et valglokale på valgdagen.

Rådmannen anbefalte den gang at departementets forslag til lovendring skulle støttes, men formannskapet vedtok uttalelse om at det fortsatt må være mulig for listekandidater å tjenestegjøre i lokalene.

Departementet kommer nå med et nytt høringsforslag der de tar opp at listekandidater heller ikke skal kunne være forhåndsstemmemottakere. I denne høringen opplyses at den første høringssaken ligger til behandling i Stortinget nå, og det vil ventelig bli vedtatt at listekandidater fra 1.1.2012 ikke skal kunne tjenestegjøre i valglokalene på valgdagen.

Denne siste høringssaken blir derfor bare et nødvendig tillegg ettersom det blir ulogisk hvis listekandidater fortsatt skal kunne ta i mot forhåndsstemmer, men ikke valgtingsstemmer.

Forslaget til lovendring anbefales gitt at den første blir vedtatt i Stortinget.

I den siste høringen foreslås det også utarbeidet tydeligere rutiner for hvordan stemmestyret skal gå frem hvis en må tømme en urne for stemmesedler i løpet av valgdagen, og hvordan innholdet skal oppbevares. Dette skaper ingen praktiske problemer og forslaget anbefales.

Det foreslås dessuten tydeligere rutiner for kvittering i forbindelse med innlevering av valgmateriell. Heller ikke dette skaper utfordringer for valgsekretariatet siden det stort sett brukes samme rutiner i dag.

Forslaget anbefales.

Forslag til vedtak:

1. Under forutsetning av at lovendring vedr. listekandidaters mulighet til å tjenestegjøre i valglokalene blir vedtatt av Stortinget, anbefales endringen om at listekandidater heller ikke kan ta i mot forhåndsstemmer.

2. Forslagene om utarbeidelse av tydeligere rutiner i forbindelse med tømning av urner i løpet av valgdagen og rutiner for kvittering ved innlevering av valgmateriell anbefales.

Tor Sommerseth
Rådmann

Kristin Tofte Andresen
Organisasjonsdirektør

Trykte vedlegg: Brev av 22. mars 2011 fra Kommunal- og regionaldepartementet.

Utrykte vedlegg: Ingen

Punkt 46/11: Politisk organisering

Bilag

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Saksprotokoll Bystyret

Saksprotokoll

Dato: 24.mars 2011
Saksnr.: 200910917
Arkivkode: 033
Saksbehandler: Dorrit Svenning

Saksgang	Møtedato
Oppvekststyret	29.mars 2011
Kommunalutvalget	5.april 2011
Kulturstyret	6.april 2011
Helse- og sosialstyret	12.april 2011
Byutviklingsstyret	14.april 2011
Formannskapet	27.april 2011
Bystyret	11.mai 2011

Politisk organisering

Sammendrag:

Formannskapet vedtok i sitt møte 07.04.2010, sak 200910917-3 å gjøre en gjennomgang av den politiske organisering i Kristiansand kommune.

Følgende mandat for arbeidet ble vedtatt:

"1. Det foretas en gjennomgang av politisk organisering i Kristiansand kommune, gitt formannskapsmodellen, endringer som er i ferd med å skje med den kommunale organisasjon og forslag fra ad hoc-komite om å bedre innbyggernes tillit til lokaldemokratiet i kommunen.

2. Det gjennomføres evaluering av møteform og politisk forretningsorden."

Det har vært innhentet informasjon fra andre kommuner det kan være naturlig å sammenlikne seg med. Lillehammer kommune, som har i overkant av 26.000 innbyggere, holder også på med en gjennomgang av sin politiske struktur. De har innhentet opplysninger fra 59 kommuner, 28 større og 28 mindre enn seg selv. Deres konklusjon er at det ikke finns en "riktig" politisk organisering. Det vil variere fra kommune til kommune.

Styringsgruppen for politisk organisering i Kristiansand kommune anbefaler enstemmig bystyret å fatte

Forslag til vedtak:

1. Politisk organisering i Kristiansand kommune videreføres, med følgende endringer:
2. Kommunalutvalget.
Styringsgruppen har delt innstilling og foreslår disse alternativ:
  - a. Alternativ 1:
Kommunalutvalget legges ned. Formannskapet overtar kommunalutvalgets oppgaver. Formannskapet velger blant sine medlemmer et administrasjons-utvalg på 5 medlemmer som fungerer

som arbeidsgiverorgan og partssammensatt utvalg (jf Kommunelovens § 25 og Hovedavtalens § 4).

- b) Alternativ 2:
Kommunalutvalget opprettholdes som i dag, men frikjøp av medlemmene reduseres fra 20 % til 10 %.
3. Ankemulighet i ansettelsessaker:
Kun organisasjoner som er berørt av ansettelsen kan anke ansettelsen videre til kommunalutvalg/administrasjonsutvalg.
4. Kulturstyret:
Reiseliv legges inn under kulturstyrets ansvarsområde.
5. Helse- og sosialstyret:
Dagens klient- og barnevernsutvalg legges ned og fylkesmannen blir ankeinstans som i dag, men uten at ankene behandles i et politisk organ i kommunen.
6. Det gjøres ingen endring mht. sammenslåing av kulturstyret og oppvekststyret.
7. Hovedutvalgenes sammensetning:
I ordinære møter i hovedutvalgene har i tillegg til politiske medlemmer følgende møte- og talerett:
Byutviklingsstyret: 1 representant fra Rådet for funksjonshemmede og Barn- og unges representant
Oppvekststyret: 2 representanter fra Kristiansand Ungdomsutvalg
Kulturstyret: 2 representanter fra Kristiansand Ungdomsutvalg
Helse- og sosialstyret: Ingen
Det gjøres ingen endring i representasjon for de ansattes organisasjoner.
8. Hovedutvalgene fastsetter selv møtetidspunkt ved begynnelsen av perioden. Bystyrets møter fortsetter som i dag og starter kl. 1700.
9. Godtgjøring av folkevalgte:
  - a) Alternativ 1:
Dersom kommunalutvalget legges ned og saksfeltet overføres til formannskapet økes frikjøp av formannskapets medlemmer til 30 %.
  - b) Alternativ 2:
Dersom kommunalutvalget opprettholdes som i dag skal frikjøp av formannskapets medlemmer være 20 % og frikjøp av kommunalutvalgets medlemmer være 10 %.
  - c) Leder av byutviklingsstyret frikjøpes med 50 % og hvert av byutviklingsmedlemmene med 30 %.
  - d) Øvrige honorarer endes ikke.
10. Til frikjøp av gruppelederne får partiene i bystyret et grunnbeløp på 8 % med tillegg av 2 % pr eget bystyremedlem, maksimum 24 %.
Nye grupper som etableres i valgperioden får ikke støtte.

Reglement for godtgjørelse til folkevalgte §10, 1. setn. endres slik: Ordfører og varaordfører gis etterlønn i inntil 3 måneder dersom de ikke trer inn i lønnet heltidsarbeid. Deltidsarbeid avkortes forholdsmessig.
11. Ordningen med personlig rådgiver for ordfører og varaordfører gjøres fast og følger ordførerperioden.
12. Det gjøres endringer i reglement for bystyret, § 13 – Forespørsler, i h.h.t pkt 3.4

Per Sigurd Sørensen
ordfører

Trykte vedlegg: Ingen
Utrykte vedlegg: Ingen

Bakgrunn for saken:

Formannskapet vedtok i sitt møte 07.04.2010, sak 200910917-3 å gjøre en gjennomgang av den politiske organisering i Kristiansand kommune.

Følgende mandat for arbeidet ble vedtatt:

"1. Det foretas en gjennomgang av politisk organisering i Kristiansand kommune, gitt formannskapsmodellen, endringer som er i ferd med å skje med den kommunale organisasjon og forslag fra ad hoc-komite om å bedre innbyggernes tillit til lokaldemokratiet i kommunen.

2. Det gjennomføres evaluering av møteform og politisk forretningsorden."

Saken hadde sitt utgangspunkt i formannskapets sak 200910917, som var til behandling 18.11.2009 og sak 200607792 i bystyret 21.02.07

"1. Til oppfølging av bystyrets vedtak av 21.02.07 pkt. 6 og 7 om politisk organisering og evaluering av møteform og foretningsorden, oppnevnes ad hoc gruppe bestående av: Ordfører, Varaordfører, Gruppeleder i SV, KRF, FRP, V og PP (Enst.)

2. Den politiske organisering forutsettes fortsatt å være i henhold til formannskapsmodellen.(9/4)

3. Innstilling fremlegges for behandling innen utgangen av 2010. (Enst.)"

Styringsgruppen for arbeidet består av følgende representanter:

Per Sigurd Sørensen (H)
Mette Gundersen (AP)
Jørgen Kristiansen (KrF)
Tor Sigbjørn Utsogn (FrP)
Dag Vige (V)
Harald Hageland (SV)
Odd A. Salvesen (PP)

Som prosjektleder er engasjert Dorrit Svenning fra KS Agder.

Styringsgruppen har hatt 9 møter. Partiene som ikke er representert i styringsgruppen har fått tilsendt referat fra møtene.

Styringsgruppen fikk i sitt første møte presentert ny administrativ organisering av rådmannens og direktørenes staber. Fagområdene næringsutvikling, regionalutvikling, internasjonalt arbeid og kriminalitetsforebygging ble 1.november flyttet fra rådmannen til teknisk sektor og samorganisert med fagmiljøet innen byutvikling og miljø i en ny *enhet for by- og samfunnsutvikling*. Det forutsettes at utvalget som ivaretar kommunalutvalgets oppgaver blir hovedutvalg for denne enheten. I administrative saker (administrasjonsutvalg, se under) tiltrer 2 representanter valgt av og blant de ansatte.

Saken "Ad-hoc komiteen om å bedre innbyggernes tillit til lokaldemokratiet i kommunen" var til behandling i formannskapet 16.06.2010, sak 200909457-4. Vedtaket inneholder ikke punkter som vil ha innvirkning på den politiske organisering av kommunen.

Det har vært innhentet informasjon fra andre kommuner det kan være naturlig å sammenlikne seg med. Lillehammer kommune, som har i overkant av 26.000 innbyggere, holder også på med en gjennomgang av sin politiske struktur. De har innhentet opplysninger fra 59 kommuner, 28 større og 28 mindre enn seg selv. Deres konklusjon er at det ikke finns en "riktig" politisk organisering. Det vil variere fra kommune til kommune.

1. Temaer som har vært drøftet

1.1 Formannskap og kommunalutvalg

Formannskapet er overordnet organ ifht alle faste utvalg og styrer som er opprettet i medhold av kommunelovens (KL) § 10 og 11. Formannskapet er ansvarlig kommuneplanutvalg med innstillingsrett til bystyret i kommuneplan, kommunedelsplaner og temaplaner. I forbindelse med sak om vitalisering av formannskapet august 2007 ble det vedtatt at formannskapet også skal ha formelt ansvar for samfunnsutvikling, regionalutvikling, nasjonale aktørfunksjoner og samferdselspolitikk. Formannskapet har 13 medlemmer.

Kommunalutvalget er opprettet i henhold til KL. §10, nr 1 og består av 7 medlemmer. I hht KL § 25 er kommunen forpliktet til å ha et parts sammensatt utvalg med representanter fra arbeidstaker- og arbeidsgiversiden, et administrasjonsutvalg. Denne myndighet er i dag lagt til kommunalutvalget. I saker hvor utvalget også er administrasjonsutvalg tiltrer 2 representanter valgt av og blant de ansatte.

Kommunalutvalget har disse hovedansvarsområder:

- Arbeidsutvalg for formannskapet med særlig vekt på økonomi og budsjett
- Politisk utvalg for eiendoms- og utbyggingssaker, kommunale byggesaker, næringssaker, internasjonalt arbeid og beredskapsarbeid.
- Kommunens arbeidsgiverorgan/administrasjonsutvalg, som suppleres med 2 arbeidstakerrepresentanter etter kommunelovens § 25 og hovedavtalens § 4 om partssammensatte utvalg og i tillegg kommunens likestillingsutvalg
- Hovedutvalg for organisasjonssektoren, økonomisektoren og Kristiansand eiendom..

Styringsgruppen for politisk omorganisering har vurdert kommunalutvalgets rolle og hvorvidt utvalget som organ bør fortsette i sin nåværende form eller om det bør legges ned. Dette har vært vurdert også tidligere, sist i 2003 og 2007, og frem til nå har konklusjonen vært at utvalget bør fortsette som før.

Når det nå igjen tas opp til vurdering kommunalutvalgets rolle skyldes det flere faktorer. Etter at kommunen har valgt å delegerer oppgaver til rådmannen og fra rådmannen til direktørene er saksmengden i de fleste utvalg redusert. Dette gjelder også kommunalutvalget og formannskapet (se punkt 5.1).

Kommunalutvalgets 7 medlemmer er også frikjøpt med 20 %, det samme som representantene i formannskapet. Styringsgruppen vil foreslå endring av frikjøp for formannskap og kommunalutvalget, avhengig av valgt løsning. Dette er nærmere omtalt i punktet om "godtgjørelse av folkevalgte".

1.1.1 *Kommunalutvalgets hovedområder:*

Administrasjonsutvalg

Som nevnt over er kommuner etter KL § 25 og hovedavtalens § 4 pålagt å ha et partssammensatt utvalg som skal bestå av representanter fra kommunen som arbeidsgiver og representanter fra de ansatte. Loven gir ikke juridiske føringer som tilsier at det må opprettes et eget administrasjonsutvalg selv om kommunalutvalget legges ned. Oppgaven kan overføres til annet utvalg.

Likestillingsutvalg

Heller ikke er kommunen etter loven pålagt å ha et eget likestillingsutvalg. Men etter likestillingsloven og hovedavtalen er kommunen forpliktet til å arbeide for likestilling. Det organ som har det overordnede ansvar for arbeidsgiverpolitikken skal også ha ansvar for likestillingsarbeidet.

Eiendomsutvalg

Kommunalutvalget er politisk utvalg for eiendoms- og utbyggingssaker og kommunale byggesaker og fungerer som eiendomsutvalg. Myndighetsutøvingen ivaretas av byutviklingsstyret.

Næringsutvalg

Kommunalutvalget ivaretar næringspolitiske oppgaver, aktørfunksjoner og planer.

Internasjonalt utvalg

I internasjonal melding, vedtatt i bystyret 10.11.2009 er representasjonsoppgaver og relevant løpende vennsbykontakt videreført ved ordførerens kontor. Tiltak av faglig karakter organiseres i den sektoren de faglig hører hjemme, med unntak av Rajshahi.

Det administrative ansvaret for internasjonale engasjement knyttet til relevante aktørfunksjoner, strategi-, plan- og prosjektutvikling samt overordnet koordineringsansvar skal legges til *enheten for by- og samfunnsutvikling*. Imidlertid vedtok bystyret i møte 10.11.10, da saken "Internasjonal strategi Kristiansand kommune 2010 – 2014 og melding 2010", sak 201007638-2 var til behandling at det oppnevnes en egen Rajshahikomite med tre medlemmer, oppnevnt av bystyret etter innstilling fra valg- og honorarkomiteen.

Generalforsamling

Kommunalutvalget er også generalforsamling for heleide og deleide kommunale selskaper.

1.1.2 Alternativ til dagens kommunalutvalg.

Det er flere måter å sikre at kommunalutvalgets ansvarsfelt ivaretas på en god måte, og det er spesielt disse funksjonene som skal ivaretas:

- Administrasjonsutvalg/arbeidsgiverutvalg for hele kommunen
- Hovedutvalg for organisasjonssektor, økonomisektor, Kristiansand eiendom og enhet for by- og samfunnsplanlegging
- Eiendomsutvalg knyttet til det å være eiendomsutvikler. Byutviklingsstyret ivaretar myndighetsutøvelsen i tråd med plan- og bygningsloven
- Likestillingsutvalg

Styringsgruppen har delt innstilling og legger frem to alternativer:

Alternativ 1:

Kommunalutvalget legges ned. Formannskapet overtar alle kommunalutvalgets ansvarsoppgaver.

Formannskapet velger blant sine medlemmer et administrasjonsutvalg på 5 medlemmer som fungerer som arbeidsgiverorgan og partssammensatt utvalg (Jfr. Kommunelovens § 25 og Hovedavtalens § 4.)

Disse 5 politikerne vil også utgjøre Kristiansand kommunes representanter i KS Fylkesmøte.

Alternativ 2:

Kommunalutvalget opprettholdes som i dag, men frikjøp av medlemmene reduseres fra 20 % til 10 %.

1.1.3 Ankemulighet i ansettelsessaker.

I dag blir innstillinger i ansettelsessaker sendt alle fagforeninger til høring og alle fagforeningene har mulighet til å anke saken til kommunalutvalget som arbeidsgiverorgan, uavhengig av om de har vært med i selve ansettelsesprosessen.

Denne ordningen foreslås endret til at kun organisasjoner som er berørt av ansettelsen kan anke videre til administrasjonsutvalget/kommunalutvalget.

Ansettelse av direktører omfattes ikke av dette.

Styringsgruppen foreslår denne endringen:

Kun organisasjoner som er berørt av ansettelsen kan anke ansettelsen videre til administrasjonsutvalget/kommunalutvalget

2. Hovedutvalgene:

2.1 Arbeidsmengde i hovedutvalgene.

Antall møter, lengden på møtene og saker til behandling er alle indikatorer for det enkelte utvalgs arbeidsbelastning.

Da saken "Politisk organisering" var oppe til behandling i begynnelsen av 2007 var den ulike arbeidsmengden mellom byutviklingsstyret og de øvrige hovedutvalg ett av temaene. Det ble vist til antall saker som var til behandling i byutviklingsstyret i 2005.

Oversikt over hvor mange saker hovedutvalgene, formannskapet og kommunalutvalget har hatt i perioden fra 2005 til 2009 viser en nedgang for alle. Antall saker er ikke ensbetydende med hvor mye oppmerksomhet hver sak krever, men det er en indikator.

Utvalg	2005	2006	2008	2008	2009
Byutviklingsstyret	568	441	425	383	380
Kulturstyret	88	78	79	63	76
Helse- og sosialstyret	69	52	51	51	59
Oppvekststyret	71	62	59	56	52
Formannskapet	129	118	117	93	73
Kommunalutvalget	141	129	119	102	118

Styringsgruppen har snakket med flere av lederne og/eller nestlederne i hovedutvalgene for å høre deres erfaringer med eget hovedutvalg, samt med direktørene for sitt fagområde

2.1.1 Byutviklingsstyret

Det er en utfordring at byutviklingsstyret har forholdsvis større arbeidsbelastning enn de øvrige hovedutvalg. Men leder og nestleder i hovedutvalget og teknisk direktør mener alle at utvalget fungerer bra slik det er i dag. Det er mange og omfattende saker, men det synes vanskelig å splitte feltet uten å miste helheten. Et alternativ kunne være å flyttet parkvesenet tilbake til kultursektoren. Men på saksantallet ville det ikke ha noen særlig betydning, da det i år kun har vært behandlet to saker fra parkvesenet.

Det bør imidlertid vurderes om det er mer som kan delegeres til administrasjonen i teknisk sektor. Styringsgruppen for politisk organisering vil imidlertid ikke foreslå konkrete områder. Etersom det ikke foreslås endringer som innebærer redusert arbeidsbyrde for utvalgets medlemmer, anbefales heller å forbedre deres arbeidssituasjon ved å utvide frikjøpsordningen.

(se punkt 5.2.1 "Godtgjørelse av folkevalgte")

Styringsgruppen foreslår:

Det gjøres ingen endring i utvalgets arbeids- eller ansvarsområde.

Det anbefales at hovedutvalget gjennomgår delegasjonsreglementet ved slutten av hver valgperiode for å jevnlig vurdere behov for endringer.

2.1.2 Kulturstyret

Reiseliv er i dag en del av kommunens næringsutvikling med kommunalutvalget som politisk utvalg. I administrasjonen er det rådmannen selv som har vært sentralt kontaktpunkt mot reiselivsaktører i næringslivet, med noe bistand fra næringskonsulenter i kommunen og i Knutepunkt Sørlandet. Etter 1.november er det den nye enheten for by- og samfunnsutvikling som administrativt har ansvar for feltet. Dette er også omtalt innledningsvis i saken.

I melding om kultur og næring som var til politisk behandling høsten 2010 drøftes reiseliv som en av "KRO-næringene" (kultur-, reiseliv- og opplevelsesnæringene). Rådmannen har fulgt opp mål og tiltak i meldingen ved å fordele det administrative oppfølgingsansvaret mellom kultursektor, teknisk sektor og næringsrådgivere i egen stab. Det næringsfaglige ansvaret er nå flyttet til den nye by- og samfunnsutviklingsenheten, og ses i sammenheng med byutvikling og regional utvikling. Fordi områdene i KRO henger så tett sammen bør hele feltet overføres til kulturstyrets ansvarsområde.

Styringsgruppen foreslår denne endringen:

Reiseliv legges inn under kulturstyrets ansvarsområde.

2.1.3 Helse- og sosialstyret

Klient – og barnevernsutvalget (KBU) er underutvalg under helse- og sosialstyret. De har møte en gang pr mnd, med formål å være et klageorgan etter barnevernsloven, sosialtjenesteloven og kommunehelsetjenesteloven.

I tillegg skal utvalget ..."sikre helse- og sosialstyret kunnskap om- og engasjement i barn- og unges oppvekstvilkår, forebyggende arbeid blant barn og unge og innhold og praksis i helse- og sosialtjenesten i kommunen." Utvalget har ca 130 klagesaker pr år og av disse går politikerne anslagsvis imot administrasjonen i 3 % av sakene. Trolig ville fylkesmannen, som etter loven er ankeinstans, ha fanget disse opp.

Kommunen er ikke pålagt å ha et eget ankeutvalg for disse sakene. Men helse- og sosialstyret kan ikke både behandle sakene og dernest være ankeinstans for de samme sakene. Derved er alternativet til dagens KBU å legge utvalget ned og at ankesakene går direkte til fylkesmannen for endelig avgjørelse.

Styringsgruppen foreslår denne endringen:

Dagens klient- og barnevernsutvalg legges ned og fylkesmannen blir ankeinstans som i dag, men uten at ankene behandles i et politisk organ i kommunen.

2.1.4 Kulturstyret og oppvekststyret

I forbindelse med at bystyret behandlet sammenslåing av barnehage- og skoleetaten til ny oppvekstsektor 15.09.2010 (sak 201001834-6) ble det ikke tatt til orde for å flytte deler av kultursektoren til den nye oppvekstsektoren. Derimot ble det vedtatt å utrede fordeler og ulemper ved å inkludere helse- og sosialsektorens tjenester for barn og unge i den nye oppvekstsektoren. Det skulle tilsi at det ikke pr i dag er eksplisitt uttalt ønske om å slå sammen hele eller deler av kulturstyret med oppvekststyret, siden det ikke er aktuelt for den administrative delen av virksomheten.

Styringsgruppen foreslår:

Det gjøres ingen endringer mht sammenslåing av kulturstyret og oppvekststyret.

2.2 Hovedutvalgenes sammensetning

Alle hovedutvalgene har i dag 9 politiske medlemmer. Representanter for de ansatte har møte- og talerett, når det behandles saker som gjelder forholdet mellom kommunen som arbeidsgiver og de ansatte (KL § 26).

I byutviklingsstyret møter også en representant fra Rådet for funksjonshemmede fast med møte og talerett. Dette er en ordning som har fungert i en årrekke. Forslag fremmes gjennom politikerne som er til stede i møtet. Ingen har tatt til orde for å endre denne praksis. I tillegg har barn og unges representant møte og forslagsrett. I Plan- og bygningslovens § 5.1 står følgende: "Kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. Grupper og interesser som ikke er i stand til å delta direkte, skal sikres gode muligheter for medvirkning på annen måte."

I oppvekststyret møter fast i tillegg til de valgte politiske medlemmer en rekke personer som ikke er politisk oppnevnt - en representant fra Den norske kirke, to fra Utdanningsforbundet, en fra Fagforbundet, en fra Komfug (foreldreorganisasjonen i skolen), en fra Bafu (foreldreorganisasjonen i barnehage) og en elevrepresentant. De har ikke forslags- og stemmerett, kun talerett, men de sitter ved bordet og deltar i debatten på lik linje med de politisk valgte representantene. Dette er en spesiell ordning som har vært i mange år. Det er altså 3 ansattes representanter som har møte og talerett, på tross av det i vedtektene for oppvekststyrets § 1 står følgende: "I saker som gjelder forholdet mellom kommunen som arbeidsgiver og de ansatte utvides utvalget med 2 representanter valgt av og blant de ansatte, jfr. kl. § 25 nr. 2. De ansatte har fulle rettigheter i slike saker. *I øvrige saker som behandles av oppvekststyret har de ikke møterett.*" (vår utheving).

Paragraf 1 har samme ordlyd i alle hovedutvalg. Kun i oppvekststyret deltar ansattes representanter i alle møter.

Kirken har ingen naturlig plass i oppvekststyret.

Dersom det er ønskelig å høre stemmen til Komfug og Bafu, vil det kanskje være mer nyttig å invitere dem med i saksbehandlingen, ikke når saken skal politisk behandles.

Styringsgruppen forelår ingen endring i bestemmelsene vedr. de ansattes representasjon. Foreldredeltakelse skjer på skolene gjennom FAU og styrene. De bør derfor ikke sitte i oppvekststyret.

For å sikre gjensidig informasjon samt mulighet til å påvirke arbeidsfeltet skole og barnehage skal sektorledelsen i oppvekstsektoren gjennomføre jevnlig møter med Bafu og Komfug.

Styringsgruppen mener at Kristiansand Ungdomsutvalget fremdeles bør være representert i oppvekststyret med 2 representanter. Videre kan det vurderes om barn og unges representant bør ivareta barn og unges interesser i saksbehandlingen i oppvekst.

Kulturstyret.

En representant fra Kristiansand idrettsråd og to representanter fra Kristiansand Ungdomsutvalg har i dag møte og talerett i kulturstyret i saker som vedrører deres respektive arbeidsfelt.

I tråd med forslaget om å begrense antall ikke-politiske deltakere i hovedutvalgene foreslår styringsgruppen at Kristiansand Ungdomsutvalg fremdeles bør være representert i kulturstyret med 2 representanter. I tråd med ovennevnte om å høre hva interesseorganisasjoner mener i saker vil det kanskje være mer nyttig å invitere Kristiansand idrettsråd med i saksbehandlingen.

Det foreslås ellers ingen endring i ansattes representasjon og gjeldende reglement følges.

Styringsgruppen foreslår disse endringene:

I ordinære møter i hovedutvalgene har i tillegg til politiske representanter følgende møte- og talerett:

- Byutviklingsstyret: 1 representant fra FFO og Barn- og unges representant
- Oppvekststyret: 2 representanter fra Kristiansand Ungdomsutvalg
- Kulturstyret: 2 representanter fra Kristiansand Ungdomsutvalg
- Helse- og sosialstyret: ingen

De ansattes representanter har møte-, tale- og forslagsrett i henhold til gjeldende regler.

3. Møteform, politisk forretningsorden og honorering:

3.1 Bystyremøter på dagtid?

I bystyrets møte 15.09.10, sak 201006413 – Forslag til møteprogram for kommunalutvalg, formannskap og bystyre for 2011 ble følgende oversendelsesforslag enstemmig vedtatt:

”Utvalget for politisk organisering skal gi bystyret en vurdering av fordeler og ulemper ved at bystyremøtene avholdes på dagtid kontra kveldstid slik som et er i dag”.

De politiske møtene holdes dels på dagtid, dels på kveldstid. I dag er møtetidspunktene slik:

Politisk utvalg	Møtestart	Vanligvis møteslutt
Bystyret	17.00	kl 22.00
Formannskapet	09.00	
Kommunalutvalget	09.00	
Byutviklingsstyret	09.00	16.00/17.00
Kulturstyret	17.00	21.00
Helse- og sosialstyret	14.00	19.00
Oppvekststyret	18.00	21.00

Det kan være fordeler og ulemper ved å gjennomføre bystyremøter på dagtid.

Småbarnsforeldre med barn i barnehage eller på skole og SFO vil kunne ha mer tid sammen på kveldstid. Folk som jobber på kveldstid vil enklere kunne ta et sentralt politisk verv.

På den annen side vil det trolig være vanskeligere å rekruttere politikere fra privat næringsliv, hvor det kan være mer problematisk å få fri på dagtid enn for offentlig ansatte.

Kostnadene for kommunen ved å skulle frikjøpe ansatte på dagtid vil øke betraktelig.

Regnestykket under gir et omtrentlig overslag over kostnadene fordi det ikke er sikkert at alle har rett på høyeste sats i refusjon for tapt arbeidsfortjeneste og man vet at ikke alle er i lønnet arbeid.

Av 53 bystyrerepresentanter ser vi bort fra formannskapets medlemmer, som allerede er frikjøpte. De 4 gruppelederne som ikke er med i formannskapet er tatt med. Da vil 40 bystyremedlemmer til en maks. refusjon for tapt arbeidsfortjeneste på kr 3.093 pr dag koste kommunen pr møte kr. 123.720. Med 10 møter pr år vil prisen utgjøre mer enn 1,2 mill.

Vi har undersøkt møtetidspunktene til Stavanger, Drammen, Bærum og Trondheim som alle starter møtene kl 1700.

Hovedutvalgene har, som oversikten viser, møter på ettermiddag og kveldstid. For å komme forslaget om å ha møter på dagtid noe i møte, bør hovedutvalgene ved neste valgperiode drøfte start og sluttidspunkt og prøve å starte så tidlig som mulig på ettermiddagen.

Styringsgruppen foreslår:

Hovedutvalgene fastsetter selv møtetidspunkt ved begynnelsen av perioden.
Bystyrets møter fortsetter som i dag og starter kl 1700.

3.2 Godtgjørelser

3.2.1 Godtgjørelse av folkevalgte

Bystyret behandlet i sak 200907900 "Alternative lønssystem for politikergodtgjørelse" der godtgjørelse til ordfører og varaordfører ble fastsatt. Styringsgruppen har derfor valgt å ikke gå inn på dette. Heller ikke er det sett på andre ordninger som møtegodtgjørelse mv. Men styringsgruppen har drøftet frikjøp av gruppelederne og av ledere og medlemmer i hovedutvalgene. Det har vært innhentet informasjon fra en del av kommunene innen ASSS samarbeidet.

Som beskrevet foran legges det frem to alternative forslag for kommunalutvalget. Dersom kommunalutvalget legges ned vil formannskapets medlemmer få mer arbeid og styringsgruppen mener at prosentvis frikjøp av formannskapet i så tilfelle bør økes fra 20 % i dag til 30 % pr medlem, etter valget 2011.

Dersom kommunalutvalget opprettholdes foreslår styringsgruppen å redusere frikjøp av medlemmene fra dagens 20 % til 10 % etter valget 2011. Møtefrekvens må evt. tilpasses dette.

Styringsgruppen har drøftet prinsippet om arbeidsmengden i hovedutvalgene (se punkt om dette). Gruppen finner ikke grunnlag for å endre byutviklingsstyrets oppgaver og innhold, men foreslår i stedet å bedre deres arbeidsvilkår. Med utgangspunkt i dette foreslås det at honorar for leder og medlemmer i byutviklingsstyret bør være høyere enn i de øvrige hovedutvalgene. I dag har leder av byutviklingsstyret 40 % frikjøp og medlemmer 20 % frikjøp. Det foreslås at frikjøpet økes til 50 % for leder og for de øvrige medlemmer 30 % frikjøp.

Honorar for leder og medlemmer i de øvrige hovedutvalg bør være likt. Leder i alle disse hovedutvalgene er i dag frikjøpt med 10 % og de øvrige medlemmer er frikjøpt 1,5 %. Styringsgruppen mener at disse satsene ikke trenger å endres.

Nestledere i alle hovedutvalg har 1,5 % frikjøp i tillegg. Det foreslås å fortsette med samme sats.

Styringsgruppen foreslår disse endingene:

Alternativ 1:

Dersom kommunalutvalget legges ned og saksfeltet overføres til formannskapet skal frikjøp av formannskapets medlemmer økes til 30 %.

Alternativ 2:

Dersom kommunalutvalget opprettholdes som i dag, skal frikjøp av formannskapets medlemmer være 20 %, og frikjøp av kommunalutvalgets medlemmer være 10 %.

Leder av byutviklingsstyret frikjøpes med 50 % og hvert av medlemmene med 30 %.

Øvrige honorarer endres ikke.

(alt beregnes ut fra på "lønnnivå B")

3.2.2 Frikjøp til gruppelederne i bystyret.

I dag gis det støtte til gruppelederne for å drive bystyregruppen. Frikjøpet er 20 % av lønnsnivå B, uavhengig av partiets størrelse. Det betyr at de minste partiene med kun en representant mottar samme støtte som partiene med 11 representanter i bystyret. Til drift av selve partiet får hvert av partiene støtte fra staten.

Det er gjort en sammenlikning med noen av de andre ASSS-kommunene. Ordningene for støtte til gruppene er forskjellig, hvor noen har prosentvis frikjøp, mens andre opererer med fast beløp. Noen av kommunene, som Oslo, Bergen, Stavanger og Drammen har alle et grunnbeløp til partigruppen og dernest en fastsatt støtte pr medlem.

Styringsgruppen foreslår å endre på denne frikjøpsordningen ved å differensiere i forhold til gruppestørrelse. Det foreslås et grunnbeløp på 8 %, med et tillegg på 2 % pr. bystyremedlem. Maksimal gjørelse til gruppeleder fastsettes til 24 %. Frikjøpet utregnes og fastsettes ved etablering av nytt bystyre og gjelder for hele perioden. Nye grupper som etableres i valgperioden får ikke støtte for inneværende periode.

I utgangspunktet er støtten tenkt brukt til å sikre gruppelederne mulighet til å drifte egen partigruppe. Da lønnes vedkommende fra kommunen, som i dag. Dersom gruppen ønsker å disponere midlene annerledes, eksempelvis til egen partisekretær, er det en mulighet. Men da betales støtten til partiet, som i disse tilfellene vil være arbeidsgiver. Den løsningen som velges vil gjelde for hele valgperioden. Utgangspunktet for lønnsberegning er lønnsnivå B, pr. dd kr 754.220.- pr år.

Styringsgruppen foreslår denne endringen:

Godtgjørelse til gruppelederne fastsettes slik: Grunnbeløp på 8 % med tillegg av 2 % pr eget bystyremedlem, dog slik at maksimal godtgjørelse blir 24 %. Nye grupper som etableres i valgperioden får ikke støtte.

3.2.3 Ettergodtgjørelse

Det har vært noe usikkerhet knyttet til tolkning av ettergodtgjørelse for ordfører og varaordfører som slutter i sine verv etter at valgperioden er over. For å presisere ordningen foreslår styringsgruppen en endring i teksten.

Ordfører og varaordfører kan oppebære godtgjørelse i inntil tre måneder, dersom de ikke fortsetter i sine verv i forbindelse med konstituering av nytt bystyre. Utbetalingen av godtgjørelsen stopper fra det tidspunkt vedkommende trer inn i lønnet heltidsarbeid før tre måneder er gått. Dersom vedkommende trer inn i lønnet deltidsarbeid avkortes godtgjørelsen forholdsmessig.

Som kompensasjon for at det ikke utbetales feriegodtgjøring for fast godtgjøring, utbetales en måneds etterlønn for representanter med fast frikjøp som ikke inntre i nytt fast frikjøp etter endt valgperiode. Tilsvarende for representanter som får redusert frikjøp fra en valgperiode til neste (Reglement for møtegodtgjøring til folkevalgte § 10).

Styringsgruppen foreslår denne endringen:

Første setning i §10 gis slik ordlyd:

Ordfører og varaordfører gis etterlønn i inntil 3 måneder dersom de ikke trer inn i lønnet heltidsarbeid. Deltidsarbeid avkortes forholdsmessig.

3.3 Personlig rådgiver for ordfører.

Bystyret vedtok 13.06.2007, sak 200703157-1 at det opprettes en ny funksjon som politisk rådgiver for ordfører og varaordfører i valgperioden 2007-2011. Vedtaket inneholdt også et punkt om at funksjonen evalueres ved utgangen av valgperioden.

Ordfører og varaordfører anbefaler at ordningen med Politisk rådgiver fortsetter. Politisk rådgiver følger funksjonstiden for ordfører.

Styringsgruppen foreslår denne endringen:

Ordningen med personlig rådgiver for ordfører og varaordfører gjøres fast og følger ordførerperioden.

3.4 Bystyret som kommunens øverste organ – endringer av regler.

Reglement for bystyret regulerer hvordan politikerne skal forholde seg til dette kommunens øverste politiske organ.

Interpellasjonsregimet i bystyret er i perioden blitt så tid- og plasskrevende at det behøves en presisering av reglementet. Dette for å ha en mer ryddig ordning, samtidig som medlemmene av bystyret beholder sin lovbestemte rett til å fremme forespørsler til ordfører i møtene.

Komiteen foreslår at kommunelovens § 34 legges til grunn og fremmer forslag om at forespørsler til ordfører kan gjøres i tre ulike former:

I bystyrets møte:

Spørsmål (ordinær spørretid): Ordfører eller den han delegerer til svarer på spørsmål som representanten har levert inn skriftlig på forhånd. Spørsmål må være sendt skriftlig til ordfører senest 6 dager før møtet. En representant kan stille ett spørsmål i ordinær spørretid. Spørsmålet skal være kort og etter at ordføreren har svart gis det anledning til oppfølgende spørsmål med taletid inntil ett minutt. Tiden for ordinær spørretid settes til de første 15 minutter av bystyrets møte, men etter spørsmål i åpen spørretid dersom dette er meldt inn i møtet.

Interpellasjon (forespørsler, jfr. KL §34): Interpellasjoner behandles ved slutten av møtet. Interpellanten og den som besvarer forespørselen kan gis ordet inntil 2 ganger hver, begrenset til 5 min. for første innlegg og 2 min. for 2.innlegg.

Andre kan ikke gis ordet mer enn en gang, begrenset til 2 min. Det er ikke adgang til replikkordskifte.

Forslag som settes frem i forbindelse med forespørsel, kan ikke tas opp til realitetsavgjørelse hvis møtelederen eller 1/3 av de møtende medlemmer motsetter seg det (KL. § 34 nr. 1).

Møtelederen eller bystyret kan i enkelttilfelle tillate at ordskiftet utvides.

Mellom bystyremøtene:

Skriftlig spørsmål: Faste medlemmer av bystyret kan sende skriftlige spørsmål til ordføreren mellom bystyremøtene. Disse skal sendes på e-post, og svarfrist følger av forvaltningsloven. Både spørsmål og svar skal tilgjengeliggjøres for allmennheten på linje med andre bystyredokumenter.

Ordfører avgjør før møtet hvorvidt innspillene er et spørsmål eller en interpellasjon. Interpellasjonene fremmes på slutten av møtene, og det settes ikke på forhånd krav om antall interpellasjoner. Ordfører skal kunne styre i forhold til tidsaktualitet.

Styringsgruppen foreslår denne endringen:

Det gjøres endringer i reglement for bystyret, § 13 – Forespørsler slik det følger av pkt 3.4.